

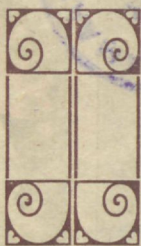
NOORTE ELU

NR. 2

1928

„Kristuse ja koguduse eest“

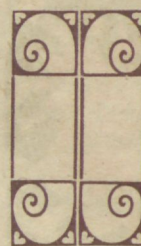
E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, Tehnika tn. 5—9
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinna, Iisraeli tn. 12—6
„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
„ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU“ maksab aastas:

lihtpaberil postiga .	1,30	krooni, postita .	1,20	krooni.
heal „ „	2,00	„ „	1,90	„
Välismaale lihtpaberil	1,80	„ heal paberil	2,50	„

Sa võid olla suureks õnnistuseks tehes oma parimat!

Ühel põllumehel oli suur põld. Ta oli väga kurb nähes, kuidas vili põua all kannatas. See põld oli ta terve varandus. Igapäev läks ta välja vaatama, kas on lootust vihma saada.

Ühel päeval, kui ta astus oma põllule, vaatas üles taeva poole, siis nägid teda kaks vihmapiiska üleval pea kohal olevas pilves. Seal ütles üks teisele: „Vaata seda vaest põllumeest. Mul on kahju tasta. Ta on näinud sarnast vaeva oma põlluga ja nüüd ei saa vili kasvada, vaid kuivab ära. Ma sooviksin talle teha natuke head.“

„Jah“, vastab teine, „kuid sina oled ainult üks väikene vihmapiisk. Mida võid sa teha?“ „Väga hea“, ütles esimene, „ma ei või palju see on õige, kuid igal juhtumisel võin ma põllumeest rõõmustada. Ma teen oma kõige paremat. Ma katsun, lähen põllumehele näitama oma head tahtmist, kui ma rohkem ei jaksa. Soo, nüüd ma lähen.“

Ja alla libises vihmapiisk kukkudes otse põllumehe ninale ja sealt vilja kõrrele.

„Armasaeg, mis see on? — üks vihmapiisk“ ütles põllumees katsudes käega nina. „Ma usun, et saame veel vihma“.

Esimene vihmapiisk oli vaevalt jõudnud põllule, kui teine ütles: „Kui sina

lähed, lähen ka mina; soo siin ma tulen;“ ja alla hüppas too vihmapiisk teisele kõrrele. Sel ajal olid suur hulk vihmapiiske kogunud kuulama, mis üle nende sõbrad jutustasid. Kui nad kuulsid neid ja nägid minevat rõõmustama põllumeest ja kastma põldu, nad kõik ütlesid: „Meie lähme ka.“ Ja nii sündis sadu.

Samasel viisil sai põld niisutatud, see kasvas ja valmines — kõik seepärast, et esimene väikene vihmapiisk oli öelnud: ta tahab teha, mida võib.

Ära arva ka sina oma jõudu liiga väheseks, vaid tee selle väikse jõuga oma paremat, tee seda, mida võid ja vahest saad nii moodi olla aimamata suureks õnnistuseks oma ümbruskonnale. Ennast-ärasalgavaid eeskujusid on vaja, et teised võiksid järel tulla. Ole sina selleks omal kohal. Issand tahab õnnistuseks panna igat noort ja vana. Ära ütle mitte; ma olen liiga väikene, ega jaksa midagi! Sa võid veel suurtelegi õnnistuseks olla. Kõrbenud põllud ootavad sind. Palju on südameid, kes vajavad trööstimist, lugemata hulk on rõhutuid — tõsta neid üles. Olles üks päikese kiir või vihmapiisk. Nii võid sa veel rõõmustada viinamäe Issandatki.

P. S.

1. märts
See kohustab igat C. E.-last millegiga.
Ohvert nõuab see päev.
Too ohver palves ja armastuses Jumala vastu Jumalale.

Mõttele oma surmale!

Kempise Toomase*) järele P. S.

Õige pea on sinu ots käes; vaata siis, kuidas on su seisukord! Täna inimene elab, kuid homme pole teda teips enam. Ja kui on ära inimeste silmist, on samuti pühitud nende meelest. Oh seda inimsüdame pikalisust ja kõvadust, kui see mõtleb ainult käesolevale ja ei hoolitse tulevasist. Sina peaksid kõigis oma töödes ja mõtetes nii talitama, nagu sureksid homme. Kui sinul oleks hea südametunnistus, siis ei kardaks sa palju surma. Parem oleks hoiduda pattudest kui põgeneda surma eest. Kui sa pole täna valmis, kuidas oleksid siis homme! Homme päev on ebakindel; millest tead, et sul seda üldse on.

Mis kasu on elada kaua, kui nii vähe paraneme! Pikk iga ei aina paranda, vaid lisab veel juurde pattude hulka. Oh kui ühegi päeva oleksime õieti hästi elanud siin maailmas! Paljud loevad aastaidpöörmisest, kuid meelesparanduse vili on võrratu väike. Kui surm on hirmutav, kes teab on kauemini elamine veel hädaohtlikum.

*) Kempise Toomas (1380–1471) on keskaja tähtsaimad usumehi; tuntud eraldi oma raamatu kaudu „Kristuse järelkäimine“ (De imitatione Christi). See on ristiusu kõige enam levinud raamat peale piibli. Aastal 1864 on sellest juba 545 ladina- ja 900 prantsuskeelset trükki tehtud. Suureks õnnistuseks on ta olnud sügavusulise sisuga. Toome siin ühe kateendi.

Õnnis on see, kes alati peab surma silmade ees ja iga päev valmistab ennast surmale. Kui kunagi oled näinud inimest surevat, siis pea meelles, et sina pead minema sama teed!

Kui hommik on jõudnud, siis mõtle, et sa ei näe õhtut. Kui õhtu on saabunud, ära ole kindel, et elad veel hommikuni. Ole seepärast alati valmis ja ela nii, et surm sind valmistamatuks ei tabaks. Paljud surevad äkki ja ootamata. Sest inimese Poeg tuleb hetkel, mil te ei mõtle. Kui viimaks su viimane hetk on tulnud, siis hakkad teisiti mõtlema möödunud elu üle; ja saad väga kahetseda, et oled nii hoolimatult ja muretult elanud.

Kui õnnelik ja tark on see, kes elades püüab olla seesugune, millisen sooviks olla surses! Suurt lootuse kindlust surses annab täielik maailma põlgamine, palav igatsus pühitsuse järele, armastus karistuse vastu, meelesparandamine, alandlik sõnakuulmine, iseene ärasalgamine ja kannatlikkus eluraskusis armastuses Kristuse vastu. Nii kaua, kui oled terve, võid teha palju head, kuid mida võid teha haigena, see jääb ebakindlaks. Harvad saavad haiguse läbi paremaks; nii kui need, kes palverändamisi teevad, harva sealt pühamatena tagasi tulevad.

Ära looda tuttavate ning omaste peale ja ära lükka õnnistuse asju tulevikku: inimesed unus-

Surm ja kellamees.
Alfred Rethel'i joonistuse järele.

tavad sind rutemini kui arvadki. Parem on õigel ajal ettevaatlik olla ja teha midagi head, kui lootu muude abile. Nüüd on kallis aeg, nüüd õige aeg, nüüd on õnnistuse päev (2. Kor. 6 : 2), kuid häda sulle, kui ei tarvita paremini aega ega kogu neid varandusi, millest võiksid igavesti elada! Kord igatsed ka meeleparandamiseks päeva või tundi, ega tea, kas saad seda.

Oh minu armsamad, missugusest hädaohust saad hoiduda, millisest kartusest sina vabaneksid, kui püsiksid aina valvel ja ootamas surma. Püüa elada nii, et surma silmapilgul ennemini võiksid rõõmustada kui karta. Õpi nüüd surema maailmas, et siis võiksid alata elu Kristusega. Õpi nüüd põlgama kõike, et kord pääseksid Kristuse juurde. Karista nüüd oma ihu kahetsuses, et sul siis oleks tugev kindlus.

Sina rumal, miks arvad kaua elavat, kui ükski päev pole sinu meelevaldas. Kui paljud on pettunud ja äkki arvamata pidanud lahkuma ihust! Kui tihti oled kuulnud öeldavat: see ja see suri sõjas, see hukkus vees, see kukkus kõrgelt ja

murdis kaelaluu, see suri söögilauas, too leidis lõpu kesk mängu. Üks sureb tules, teine mõõga all, üks katku, teine röövlite käes; nii tabab surm igauhte ja inimese elu põgeneb kui vari. (Hiib 14 : 1—2).

Kes mäletab sind, kui oled surnud ja kes palub su eest? Tee nüüd kohe, mu sõber, mida võid: sa ei tea, millal sured, ega seda, mis surmale järgneb. Nii kaua kui aega on, kogu kadumatuid varandusi. Ära mõtle muud, kui seda, kuidas päästetud saaksid, ja ära muretse muust, kui sellest, mis Jumalale kuulub. Muretse omale Jumala pühadest sõpru, austades neid ja tehes nende tegude järele, et, kui oled läinud siit maailmast, nad võtaksid sind vastu igavestesse majadesse (Luuk. 16 : 9).

Pea end võõrana ja väljamaalasena, keda maailma asjad ei puutu. Pea süda vabana ja ühendatuna Jumala poole, sest sul pole siin püsivat asupaika. Saada sinna oma õhkamised ja palved iga päev, et sinu vaim võiks pärast surma minna õnnelikult koju Jumala juurde. Aamen.

Sõber või vaenlane?

Saksa keelest vabalt K. Sinik.

Keegi Saksa mõtteteadlane, kes eluaeg evangeeliumitõdede vastu võidelnud oli, kaotas mõistuse ja, — nagu arvati surmakartuse pärast. Ta hullumeelsus avaldus kummalisel viisil. Teda kuuldi enda rääkides, tuba mööda edasi-tagasi käivat. Ta seinal rippuvate piltide seas kujutas üks Jeesust. Aeg ajalt lähenedes tolele pildile kõneles hullunud filosoof valju häälega: „Sina, sa oled vaid inimene.“ Vaikides mõne hetke algas uuesti: „Jah, oled vaid inimene, ja ma ei taha palvetada Su poole. Ei, ma taha palvetada, Joosepi poeg Naatsaretist.“ Pöördes selja pildile käis piki mööda tuba. Ärritatult algas siis uuesti: „Mis? Sa ütled end taevast tulnud olevat! Sa milliseid pilke heidad minule? Oo, ma kardan sind, ma kardan. Ent siiski — oled vaid inimene.“ Jälle jooksis ärritatult tuba mööda, seisatas uuesti osalt sosistades: „Oled sa siis tõesti — Jumala poeg!“ Nii vältas see, kuni suri too vaene hullunud mõttekangelane, kes pühendanud terve elu Issanda vastu sõdimiseks. Nüüd pidi ta vaatama selle tõelisse palgesse, kelle pilt ju ta rahutuks teinud.

Tähtsamaid tõestusi Kristuse jumalikkusest on just see viha, millega vastased jälgivad teda. Risti ümber Kolgatal seisid ülempreestrid ja rahvavanemad, pilgates lihtsat „puusepa poega“, kes surseski majasteetlikult palus: „Isa, anna neile andeks, nad ei tea, mis teevad.“ Seda on tihti nähtud ja meie päevil nähakse rohkem kui kunagi, et andekad, haritud inimesed omi võimeid ja aega selleks tarvitavad, et vihasele maha teha Kristuse jumalikkust. Ja just see viha, mis läbi kahe aastatuhande ikka sama on, näitab selgemini veel, et Jeesus rohkem kui inimene oli.

Sellised inimesed võivad, Jeesus olnud sama

harilik surelik kui teisedki. Ent milleks selline ägedus ja viha, millega seda tehakse? Eks paljasta just see nende sisemise rahutuse? Mitte mõistus ei protesteer, vaid süda? Nad ei taha alluda evangeeliumi lihtsaile tõdedele, seepärast on tarvis panna end uskuma, Jeesus oli vaid inimene. Just nii kui juudid omal ajal: Meie ei taha, et seesinane meie üle valitsema peab.

Ja nii ka ülaltoodud mõtteteadlane. Eluaeg võitles Jeesuse vastu, ent haiguse ja surma lähenedes oli Jeesuse probleemi käsitlemine möödapääsmatu.

Püstipäi tahtis sammuda elust läbi kumardamata selle ette, kes „suurelisile vastu paneb ja vaid alandlikele armu annab.“ Haigena pöördusid mõtted ikka jälle ühele, ega saanud neid sealt mujale juhtida.

Igaüks meist peab oma seisukoha Jeesusega selgitama. Poolt ehk vastu kesktee on võimatu. Päästja või kohtunik . . . „Kes Temasse ei usu, juba see on hukka mõistetud.“

Loed ehk end nende hulka, kes mingit seisukohta võtnud ei ole? Siis kuulud kord hukkamõistetute hulka, sest: „Kes minu poolt ei ole, on mu vastu.“ Ei taha sa alluda valgusvürstile, pead alluma pimedusvürstile. Jeesus on täieline pühaduse, õigluse ja armastuse kehastus, sa põlgad Tema, et valida saatana. Mõtle järele.

Jeesus avas kadunud paradiisi väravad ja kutsus kõiki sisse tulema Tema läbi. Oma surma ja kannatusega ostis ta sulle igavese elu, ja pakub seda nüüd igale. Ükskõiksus, mureta olek ehk tuiumus näitab Jumala suure armu halvaks panu, hülgamist.

Jeesus on sinugi isand ja kuningas, kas tahad

või ei, see on nii. Ta on üles tõusnud ja elab. Tal on võim päästa ja ka hukka mõista.

Ühel päeval tuleb ta jälle, elavad ja surnud peavad siis ta ees seisma. Kuis tahad sina talle vastu astuda?

Oled olnud ükskõikne, siis ära ole seda enam. Jumalasõnas on öeldud: „Ühtegi muud nime pole taeva all inimesile antud, kelle läbi elu peame pärima.“

Rutta, et saaks su sõbraks Kõigekõrgeim. „Teie olete minu sõbrad, kui teete, mis mina teid käsin“ (Joh. 15:14).

Paljud vaid arvavad end Jeesuse sõbruks, kuna nad seda tõeliselt ei ole, ja ükskord kuulma peavad: „Ma ei tunne teid.“ Petetud — igavesti. Oo, selgita veel täna oma vahekord Jumalaga — jah just täna. „Für Alle'st“.

Randwad ölad jumalariigis.

4. Moos. 7:9.

„Ja keati lastele ei annud ta ühtegi, sest püha maja teenistus on nende pärast; ölal pidid nemad kandma.“

Jumal oli Israeli oma rahwaks walitsenud, Egiptusest oli Ta tema wälja toonud, wälja orjuskojast. Seni oli see Tema rahwas — lahutatud kõigist teistest rahwastest. Kuid veel sügawamalt wiis Jumal oma plaane läbi, sügawamalt Temale lahutatud isikuid otsis Ta. Nii walis Ta Leemi suguharu omale. Estmeste poegade asemel pühitseti neid Jumalale. Sellega ka weel ei jäänud Jumal rahule, waid Leemi suguharu keskelgi weel tegi Ta lahutust. Nii näeme, et Jumal otsib omale inimesi, kes täiesti oleksid Tema pärast, kõigega andunud Temale, et Teda üks-päinis teenida.

Sedasama teeb Jumal nüüdki, nagu on seda teinud kõigis aegades. Need inimesed peavad aga eestkäit päästetud inimesed olema s. o. kes ei orja enam Egiptuses, waid kellele Egiptus on selja taha jäänud ja ees särab auline eesmärk, töötatud maa, kuigi jalad weel kõrwe kuumawas liivas tallamad. Meie elus peab wäljawõit maailmast sündima, astumine Jumala teedele ja siis täielik andumine Jumalale. Need on eeltingimused, enne kui Jumal võib meist k a n d j a d teha ja määrata juurtele ülesannetele.

Seni olid lewiidid ühesuguses olukorras teistega elanud. Seal tuli aga päew, mil Jumal ütles Moosesele: — lahuta mulle lewiidid, et nad minu pärast on! Milleks? Ja wastusena kuuleme: „Et ne-

mad mu omaks jääwad ja peawad olema tegemas Jehoowa teenistust.“ 4. Moos. 8. Teenistuseks lahutatud. Mitte ifandaiks oma suguwendade üle, waid teenistuseks lahutatud. Mitte ka lõbutsemiseks, maitsmiseks ja tunnete joowastuseks, waid teenimiseks oli Jumal nad walitsenud. Wõiks

see meile igalhele suureks saada, et Jumala suur eesmärk meie juures just seesama on: — meist omale täiesti Temale andunud, seega lahutatud teenreid saada. Kes tahab olla ülem teie seas, see olgu teiste teenija — ütleb õnnistegija. Wõiks welda, et usuelul puudub wäärtus teenimiseta. Alles siis saame tõesti õnnistuste osaliseks, millest teistel tihipeale aimugi pole ja ilma jääwad, kui omandame sarnase usuelu seisukorra. Ja pealegi peame olema igawesti Temale ära antud, mitte ajutiseks kuni võib-olla meil huwi jätkub — „et nemad mu omaks jääwad!“

Misugune peab olema meie teenistus? See, mille juurde meid meie Issand ja Ülempreester paneb. Me

loeme: „Aron ja tema pojad peawad tulema ja igalhe tema teenistuse juurde panema ja tema koorma juurde.“ 4. Moos. 4:19. Aron määras iga grupi ja ka üksiku ta töw juurde. Las- kem ka meie wiia endid oma Ülempreestri poolt teenistuse juurde, mis Tema meile leiab kohase olemat. Ka see on tähtis, et igaüks pandi teenistusse. Igaüks! Jumal laisku ei falli. Ja igalüks t e m a teenistuse juurde ja t e m a k o o r m a juurde.“ Seda tööd, mis Jumal meile on annud, peame meie te-

Randja Hommifumaal.

gema. Seda ei tee teised. See teenistus, mis Jumal sulle on annud, on sinu teenistus ja seda võid ainult sina teha. Kuidas oleme sellest aru saanud? „Ja igalhe tema koorma juurde.“ See teenistus oli seotud koormakandmisega. Sellega oli igalhe peale koorem pandud. Jumal wajas kandjaid, kelle peale wõis raskust panna. Nüüd saame aru, miks nii paljud hoiawad kõrwale jumalariigi tööst — nad ei taha koormat kanda. Nad tahaksid waid niisama, käed taskus, kaasa marsida. Jumal aga wajab kandjaid.

Mis oli see koorem? 4. Moos. 4. peatükk kirjeldab meile seda üksikasjaliselt: Rogudustelk, telgriistad, seaduslaegas, tekid jne. Iisrael oli teekonnal kodumaa poole. Igal edastrännakul lahutati kogudustelk, mähiti asjad sisse ja nii kandsid lewitiidid nad. Reati lastele oli antud pühimad riistad — seaduslaegas, küünlajalg, ettepanemisleibadelaud ja kuldaltar, misjuguseid ei tohtud wankril wadada, waid pidi kantama õlgadel. Kuigi see oli koorem, kuid ta oli kallis koorem, mida igamees ei wõinud kanda, waid see oli Reatite eesõigus. Rõõmuga pidid nad seda kandma ja ka püha hoolega. „See on Reati poegade teenistus kogudustelgi juures, mis on kõige pühim“ — 4. Moos. 4:4. Jah, pühim oli see teenistus, mida nad olid eesõigustatud tegema.

„Aga teie olete walitsetud sugu, kuninglik preestriamet.“ 1. Peetr. 2:9 — kirjutab apostel. Sellega mõistame iga uuestisündinud inimest ehk jumalalast. Jumal on kutsunud meid püha kutsumisega; kutsunud, et Seda teeniksime; kutsunud pühamale tööle; kutsunud püha ja kallist koormat kandma. Jumal wajab kandmaid õlgu, kelle peale wõiks panna koormat. Peame kandma seaduslaegast Jeesust Kristust ja kogudustelki — Jumala kogudust. Uuline koorem — kuid kus on õlad selleks? Tihhi need puuduwad ja Jumala rahwas ei liigu edasi. Inimesed kardawad wõtta koormat oma peale — ei taha palwes wõidelda, ei taha häbi ja teotust seepärast kanda. Apostel manitseb: „Etis mingem Tema juurde wälja leeri taha ja kandkem Tema teotust.“ Heebr. 13:13. Ja Isjand ütleb: „Õndsad olete, kui seda kannate!“ Kas oleme Tema teotust kannud kui püha koormat? Kas kanname risti rõõmuga? „Igaüks peab oma koormat kandma“ — Raal. 6:5. Seda koormat, mis Jumal meie peale on pannud, ei tohi me teiste õlgadele weeretada. Kuid weel edasi — Jumal tahab ka, et meie armastus jaksaks teiste raskusi kanda. — „Kandke üksteise koormaid ja nõnda täitke Kristuse käsku.“ Raal. 6:2. Miks on nii palju tihhi mahajääjaid eluteel? Nad wäsisid ras-

kustes ja kiujatustes. Seal puudusid aga ka teised, kes sõbra wäsimuse filmapiilgul oleks aidanud ta koormat kanda. Polnud armastusfilmi, mis oleks näinud teise hingeraskust. Ja kui sõber seda ise ka ei julgenud awalbada — nõrkes ta witmaks. Do, et me oleksime need, kes mitte külma südamega teisest kannatajatest mööda ei lähe, waid et halastaja Samaaria mehe kombel oleksime walmis aitama. Sellega teeme püha teenistust — teenime Jeesust. „Aga meie, kes kanged oleme, peame jõuetute nõtruksi kandma ja ei pea mitte enese meele pärast olema.“ Room. 15:1.

Peame olema Jumala koguduse kandjad. Samal ajal wajab Jumala tempel. Misjugune ilus pilt on selleks apostel Paulus, kui ütleb: „Teie olete meie südames, teiega elada ja surra.“ — 2. Kor. 7:3. Neid kandes oma südames, nende eest lõpmata Jumalat paluda filmaweega õõb ja päewad, oli ta walmis ühes nendega ka surema.

See oli Kristuse armastus, millest sai seda imelikku kandejõudu. Kristuse armastus ajas selle mehe peale, ajas koormaid oma peale wõtma ja kas wõi murduma ja surema selle all. Roguduste koorem oli ka tema koorem. „Peale selle, mis wäljast on, käib mure kõikide koguduste eest hulgal mu peale; kes on nõder ja mina ei peaks nõdraks saama? Keda pahandatakse ja mu süda ei peaks sees põlema? 2. Kor. 11:28, 29. Misjugune armastus, milline kandejõud! Miks tegi ta seda? Seft et ta oli Jumalast selle koorma saanud, seepärast wõis ta ka nii suurt hoolt kanda Jumala suure hoolega, et ta wõiks ühe

puhta neitsi Kristusele jaata. — 2. Kor. 11:2.

Paulus kandis jumalariiki oma õlgadel. Kui Jumal oli ta kätte saanud, siis sai ta ülemaks suureks eesmärgiks Jumala riigi kaswamises. Jeesust ja armuõpetuse sõnumit oli ta walmis igale poole kandma. Ka Rooma ei hābenenud ta minna selle ülesandega. Room. 1:15, 16. Tundis ta ju end kõikide wõlglasena olevat. Iga südamese tahtis ta Jeesust ja sellega jumalariiki wiia. Ustawalt seisis ta oma paigal kui sammas, hoolimata raskusest, mis olid sellega seotud. Tagakiusamised, hoobid, walud ja hädad ei tagandanud teda ta kohalt — pühalt ülesandelt. Wiimati — weel Mileetuses wānemaiga jumalaga jättes rāāgib ta, misjugused wiltsufused teda ees ootawad, kuid ta ütleb: „Aga mina ei hooli seft midagi, ei pea ka oma elu ise mitte kalliks, et mina aga rõõmuga lõpetan oma elukorra ja ameti, mis ma olen saanud Isjandalt Jeesufelt, et ma pean tunnistama Jumala armu ewangeeltumi.“ Ap.t. 20:24. Misjugune kohkumatu truudus! Walmis koorma all ennem mur-

Talvmeeleolu.

K. Sinik.

Kuidas täna tuiskab sajab . . .
Valge taevas, valge maa . . .
Tuule hulumine kajab
nagu kaebav muusika . . .
Päewad sellised nii pikad,
ööd nii vaiksed uneta.
Asjata just nagu oleks
paremust veel oodata . . .
Siiski — läbi kurbusvööde
Läbi ahastuse ööde
Kõlab vaikne, armas hää:
„Oma rahu annan veel“ . . .

Kärdlas 2. II. 28.

duma, kokku langema, kui põgenema. Oh, et oleks rohkem sarnaseid kandwaid õlgu! Jumal anna meile neid!

Jumal wajab püha seemne kandjaid. Taawet laulab: „Kes filmaweeaga küllawad, need lõikawad hõiskamisega. Kes ikka peale käib ja nutab seemet küllwi tarwis kandes, see tuleb tõesti hõiskamisega ja kannab oma wihke.“ Paul 126. Siin kannawad nad seemet nutuga — seal aga wihke. Need on need, kes palwes on teinud tööd. Ja Isfand Jeesus ütleb: „Mina olen seadnud, et teie peate minema ja wilja kandma ja et teie wili jääks, et, mis teie ilal minu Isalt palute minu nimel, tema teile annaks.“ Joh. 15:16. Wilja ot-sib Isfand meie pealt. Iga oksa, mis wilja ei kannab, kifsub tema ära — see on kurb elu tõde. Nii palju kui kanname, on meil wilja. Puul ei ole rohkem wilja, kui ta kannab. Ei taha meie olla kandjad, siis puudub meil kord wili ehk, mis weel pahem, heidetatakse ära. Kes ei tahaks rohket wilja kanda?! Igaüks. Kuid enne peame kandjaks jaama. Waikseid nurjemata kandjaid

wajab Jumal. Waikne kannatus Sinus kiidab sind, oh Siioni Jumal!

Mis weel tähtis — ustawad kandjad stin all on kord krooni kandjad ülal. „Mina olen head wõitlemist wõidelnud, ma olen oma elukorra lõpetanud, ma olen usku kinni pidanud. Mis muud weel, õiguskroon on mulle tallele pandud, mis mulle Isfand, õige kohtumõistja, tulemispäewal tahab anda“ . . . 2. Tim. 4:7, 8. Meie kandmine ja jumalateenistus kroonitakse kord. Paulus ei olnud asjata waewa näinud kandes ja palwes tööd tehes — ta sai koormakandjaks. Tahad sinagi kord krooni kanda, siis pane täna weel oma õlad jumalariigi koorma alla — saa üheks kandjaks. Kandjaks võib iga usklik olla eestpalwetes omas waikses kambriski, kus keegi peale Jumala seda küll ehk ei näe. Sarnaseid eestpalujaid ja kandjaid wajame rohkem praegu kui midagi muud. Neid wajas Paulus, neid tarwitas Moody, Torrey ja kõik teised jumalamehed. Kui Mooses wäjis, tarwitas ta abi — kandjaid.

Jumal, tee ka minust kandja!

P. Sink.

Noormehe suhe neiuga.

Dr. Paavo Virkkuse järele eest. A. Tiideman.

Kõne peetud Helsingi meesüliõpilaste Kristl. Ühingu.

2

Sugutung tärkab poeglapses, noormehes kewadiisel vallutawal hool; noormees kogeb kirge tihti kohutavana tormina ja sundiva jõuna. Kuid see on arusaadav; nii peabki olema; kire tung on tõesti võimas. Minul ei tarvitse kõnelda sellest enam; teate kallid noormehed seda kõike sama hästi kui mina. Oleme eespool üksmeelsed selleski, et kire on igäihele kas tõusuks või languks. Kui ma ei eksi, on mõned teist täna selles seisukorras, et ei ole isegi selgusel, kumaks see moodustub neil kellelgi. Kuis me ka ei loodaksimegi, et sellest tuleks tõstev, paisuv jõud meie ellu.

Sugutungi arenemine moodustub noormehe elus kas tema auks või häbiks. See juhtub lihtsalt sellest, et inimene — seepärast, et ta on inimene — ei võta sugutungi vaid tormina, loodusjõuna, mis nõuab oma õigust ja püüab saada rahuldust; ainult just seepärast, et kire esineb loodusjõuna, et inimene tunneb olevat määratuna alistama seda jõudu nagu teisigi loodusjõude oma mõistuse ja tahte alla. Suguelu piires on nii palju selliseid liikeid, mida peab õppima taltsutama. Kui nood loodusjõud saavad areneda vabalt, juh-timata, tulevad neist hõlpsalt noormehe hirmu-valitsejad, mis juhivad teda meeletusse ja patusse.

Seepärast peab noormehele ütleva hoiatavagi sõna kireelu hoidmiseks. Veel parem on, kui noormees ise õpib ütleva kord hoiatavaid sõnu.

Kuid ei me ju ole siin seepärast, et masendada teiste meeli, et maalida asju mustemalt, kui need on tõeliselt.

Asjal on teinegi külg. Sugutungi areng pakub palju päikespaistetki. Kires on niipalju otsekohe-

selt arendavalt ja nimelt lohutavat. Olge kindlad, kallid noormehed, — ma ütlen seda kõike oma elukogemuse ja arusaamise nimel — olge kindlad selles, et nii vastolus kui teie suguelu olud olla võivadki, nii teie kire, teie suguvõime võib areneda, ja see peabki arenema meheliseks vabaduseks teis, kaotamata midagi algupärasest jõust ja loomisvõimest. See võib täieneda teis ja kirgastuda. Ent see ei või juhtuda milgil muul juhusel, kui, et noormehele selgub — seda parem, mida aegsamini, — et selles ootab teda tähtsaim, mida peab tegema meeselus. Seisukord on äärmiselt vali, sest selle tehtava sooritamise hooletus ehk hoolsus otsustab, tuleb noormehes täieline mees või ei.

Kas teame siis, mispärast noormehe kypse-misikka liitub niipalju hädaohte, kuid ka niipalju ja nii suuri lootusi. Suguolevusena on inimese, on noormehe paremus võrreldes teiste olevusiga selles, et ta kireeluski, Jumalale tänu, võib omandada ja teostada jauneid aardeid. Ta suudab järjestada seda arengut, kui toimib kõrgeil motiivil. Olen rõõmus, tohtides uskuda seda, kallid noormehed, et te peasjate olete samal asusel. Vähe-malt teoorias suudate te tunnustada omaks selle kauni tehtava. Teine asi on, et tegelik teostamine paljudele — mõnes suhtes ehk kõigile — näib ras-kena. Noorele võitlejale püüan öelda: sina ei tohi väsida selles mehelises võitluses! Sina ei tohi lasta eksitada ennast juhuslikult ettesattuvaist kõrvalmõjudest, eksitada sellelt noormehe jõudu tarvitavalt, pidevalt, omapäraselt teelt, millele oled andunud. Ei tohi lasta ennaast segada liiati eneses tekkinud loomulikest füsioloogilistest mõjudest. Ei

liiga tohi lasta neil loomulikel kehalisil tungel ühtuda mõttekujutusega, mis viivad tasakaalust. Sellised, enam tundmatud liikmed hinges, tõsi, võivad ilmutada nõrkusi ja eemaldatavaid pooli meie sugulises mõttekujutuses, selliseid külgi, mis ehk meile enestelegi on jäänud teadmatuks, ent siiski on asunud meie hinges, ja lipitsenud ühes selliste füsioloogiliste, loomulikkude juhustega meie teadvuses. Kuid iseenesest need liikuivad jõud võivad olla viatud täiesti; noil minu arusaamisel ei tarvitse äratada halba enesetunnet, olgugi, et juhulikult võivad olla ärritavad. Lähaks pikale seletada, mida peaksime tegema nende ilmumiste suhtes meie alateadvusest. Ütlen, et see külg ei tarvitse nii suurt tähelepanu, kuigi see ilmuks tihemalt, — mis iseenesest selgub noormehele.

Seekord kavatsen kõnelda enam kireelu kehalisest küljest.

III.

Tähendasin, et suguelus esineb ikka teisi hingelisemaid liikmeid, mis eritigi nooruseas määravad meie suhte teise sugupoolega, neiuga. Noist tähelepandavaim on armumine. See on teine suur teem, mida püüan käsitleda.

Armumisel on ju põhi kires, kuid siiski tõeliselt liigub see ülalpool kireelu. Erinevus on selge. Te mäletate Jeesuse sõnu mäejutluses: „Kes vaatab naist himustades“ (Matt. 6:28). Selles on tähendus kire kohta. Kui noormees päästab valla kire, nii, et see saab haarata ja vallutada tema mõttekujutuse, võib see lõpu teha tema armumisele ja armumisvõimele. Kui kirest lähetatud kujutelmid alaliselt asuvad mõttekujutuses, on käegakatsutav hädaoht, et noormehe kogu suguelu roojastub ja jõuab keerulisile teile. Muidugi võib paraneda noist eksimust; tahan teile eriti kindlaks teha sedagi, sest mõned teist, arvan ma, tarvitavad selle kinnitamist; kõnelen hiljem sellest enam. Tõendan seekord vaid seda, et need olud, milliseid olen tähendanud, sisaldavad suurt hädaohtu. Hädaoht on kõrvaldatav, kui kirg alistub armastuse hingelisemale püüdele. Noormees võib himustades mõelda kireelule, kuid ta ei mõtle

samal kombel naist, kellesse on armunud. Armumises noormees peab tõusma ülalpoolele kirge.*) Ta peab tegema nii, sest muidu see valgus ja kevadine rõõm, mis kuulub armumisse, kustub, ning mõjub, et kogu suguline suhtumine neiuga lõdveneb ja muutub vastumeelseks aegajalt. Inimesena peame tegema seda igal alal, ja ei sugugi vähimalt mainitud alal tõenda see, et kirge valitseb hing. Ei me või endi elus omandada mingisugust tõelist mehelist rõõmu, veel vähem usku meeselu õnne, kui hinge valitseb kirg. Sarnane seisukord ei või tundmata olla kui alan-dav, kui soovime endi elus kogeda armumise tõst-vaid mõjusid, selle suuri rõõme, tuleb hingel olla kui valitseja; tal tuli olla sellena, kes määrab meie teadvuselu. Tean seda. Teiegi olete nõus sellega. Nii on seadus igas terves ja tõelises armumises.

Ent mis on siis armumine?

Suguline ärkamine toob ühes palju hingelisi liikmeid, eriti tundeelus. Ärkab täiesti iseenesest, loomusunnilisena, meelitavana, ahvatelevana ja tihti vastupanemata jõuna tung teise sugupoole, poisis tüdrukusse, noormehes neidu. Selles on palju unelmaid, kevadisi ning segaseid ja siiski võimakaid; selles on teadmata igatsusi, mis veel ei kuulu kellelegi määratud neidu, selles on palju lootusi, kuid needki kõikuvad. Mõte ja eriti mõttekujutus teevad oma tööd noormehe sugulises arengus, moodustades vähehaaval tundmata neiu kujutuse silmi ette. Sellest sünnib ihaldatud kuju, mille healmeelil varustame kõigil võimalikel õil-seil omadusil. Noormees hangib enesele sala maailma, mis köidab tema rõõmu ja igatsuse, lemmikmaailmas, mida ta tunnistab võõralegi. Kui vahepeal küsida, kas on luba noormehel külastada selles lemmikmaailmas, oma poolest mina ei mõista, mida on paha selles. Nood sisemised tunded ja mõttekujutused on alguses, nii kui tähendasin, ebamäärased, üldised, mis veel ei kuulu määratud ol-evusse. See on noore elu igavene õnnetus, nime-tatagu seda maailmahädaks, või Weltschmerz'iks, või mis nimega tahes. Kuid selle olulisena sisal-dusena, selle tõelise põhjana ja samuti viimse omandusena on suguline kiindumus.

*) Harvendus tõlkijalt.

Tulekahju.

Aastate eest juhtus ühes Lõuna-Prantsusmaa linnas hirmus õnnetus: põles maani maha teater. Oli huvitav näidend; publik plaksutas vaimustusega käsi efimele ofa lõpul ja ootas põnevusega teist.

Korraga ilmub eesriide tagant näitelavale efimene näitleja, publiku lemmik ja hüüab ehmunult: „Tulekahju, tulekahju! . . .“

Rahvas kujutades, et see on näidendi jätkumine, naerab vastuseks ja plaksub käsi näitleja originaalsele väljastumisele.

Kuid too karjub valjusti ülesti: „Tuli lahti! Tuli lahti!“ ja publik taas plaksub käsi ja naerab. Artist kirjendab juba ahastuses: „Me põleme! Tulekahju!“

ja lähleb eesriide taha. Alles siis, kui välja jookseb näitejuht, kahvatuunud ja ärritatud ning hüüab: „No, mispäraft te ei usu?! Waadake — teater põleb,“ — ja alles siis sai publik aru, et see ei olnud näitemäng.

Ja algas kabuhirm. Kõik tormasid väljapääsude poole tallates üksteist. Meeletus tormamises ja rü-selemises mehed, naised, lapsed tõukasid ja tallasid ümbritsevaid, mõeldes ainult enesele. . . . Kui palju ei saanud surma hirmjal viisil tallatud sadandetest jalgadest!

Wäheseid, kes pääsid. . . . Ja kõik seepäraft, et õigel ajal ei uskunud hädaohtu, kui seda neile teatati, laiali ei läinud korralikult, vaid tahtsid pääseda, kui oli juba hilja.

Meie ajal ei usu paljud, et on olemas igavene hukatus, igavene karistus lõpmatus pimeduses, kuhu tulevad need, kes meeleparandamatult elavad. Kui usuvad Jumala sulased hiiuavad, ja hoiatawad inimesi selle hädaohtu eest, mis neid kätte saada võib, siis naerdaife neid usmata meeles ja arvataife neid tembutegijateks või maratsejateks.

Kord aga waikib naer kohutawa tõe ees, kui eesriided awataife ja hing igawikku jõuab. Siis pöörakfid paljud, põgenekfid patust ja hukatusest, kuid on hilja. Päästmisega on waja rutata!

Sõber, ära effi! Igawene hukatus on olemas, kui ka meie ei usu. Hingede tapja furat on see, kes piitab meid uinutada petlikku unne wale mõtetega, nagu poleks igawest karistust. Igawene Jumala sõna näitab seda (Matt. 25:26). See on paik, kus nende us ei sure ega tuli ei kustu. Mark. 9:43—48.

Päästa oma hing! Põgene tulewa wiha eest! Nüüd ehk ei iialgi. Nimelt nüüd ja mitte edaspidi. Pärast surma pole võimalust midagi parandada, pole igawest lootust puhastustule kaudu.

Siin maa peal on nüüd võimalus pääseda, rutates Õnnistegija juurde oma pattudega. Jeesus, Jumala Poeg, juri ristil, et päästa ka sind ja osta sulle igawese elu. Wõta Jeesus oma südamesse wastul Uhu läbi Tema sse leiad elu ja wabaned patu koormast. Tema weri puhastab kõigest patust ja suuremalegi patusele, kes ümber pöörab hukatusteelt ja end Jeesusele annab, awaneb taewauks.

„Kes kuuleb minu sõna ja usub seda, kes mind on läkitanud, sellel on igawene elu, ja see ei saa mitte kohtu alla, waid on surmast elu fisse läinud“ — Joh. 5:24.

Kas võib paregusaegne harit noor uskuda Kristuse jumalikkusse?

P. Nikolai järele täiendatult G. Viinamägi.

I.

Kas vastab tõeie meie ewangeelium?

„Ristiusk kehastus kolmesaja aasta kestusel,“ kirjutab Renan (Vie de Jesus). Nähtawasti tahab ta öelda seega, et kui algupärasem ewangeeliumi käsikiri (Codex Sinaticus) on pärit ja kirjutet 350. a. pärast Kristust, siis on ka tõenäolik, et selle pika aja wältusel, luuleteti ja köideti kokku kõik legendaarsed jutud Tema imetegudest ja jumalikkusest, ja et Ta kui meiegi ainult inimene oli, kuid ideaalsem. Selle waatepunkti pooldajad on ka L. Tolstoi ja mitmed muud. Tõepoolest wanim seni leit ewangeeliumi käsikiri kuulub mainit aega. Siit näeme, et wiimse apostli Johannese surmapäewast kuni tähendat käsikirja leidmiseni on umbes 250 aastat.

Tekib küsimus, missuguses seisukorras on muud näit.: Kreeka ja Ladina klassikud, kelle olemasolust me ei kõhkle.

Eshil elas 525—456 enne Kristust. Tema wanemad käsikirjad kuuluvad 11. sajandisse pärast Kristust, nii et siin on meil wahet 1500 aastat. Sofoklese ja Herodoti teoste aastate wahel on umbes sama; Vergiliuse wahel — umbes 300 a. Tiitus — 400 a; Horacius — 900 a; Tacitus — 750 a; nii et võrreldes nendega on ewangeeliumi käsikiri õnnelikumas seisukorras.

Põhjus, miks puudub wanemaid ewangeeliumi käsikirju, on see, et esimesed kristlased kirjutasid suuremalt jaolt papüürusele, mille wastupidawus on palju vähem kui pergamentil, kuid pergament osutus liig kalliks. Teiseks oli ant käsud pühakirja hävitamiseks näit: keisrite Deciuse ja Diocletianuse poolt, sest arvati, et ristiusk püsib nende kirjade waral, ja hoida peidus 300 aastat neid mahukaid käsikirju ei olnud kerge.

Ei või kahelda meie ewangeeliumi täpsuses, — on muid käsikirju, millega meie teadusilm on päri, milledes on avaldat tähtsaimad ewangeeliumi faktid. Näit: on mõtetark Justianus kirjutanud traktaadi 140 a. p. Kr. keiser Antonius Piia'le, milles walgustab Kristuse ja Ta kaaslaste elu. Huvitavamaid tsitaate oleks: „Pühapäewaste kristlaste koosolekuil loetakse apostlite memuaare (ewangeeliumi).“

Umbes 20 aasta eest leiti Egiptuses Justiani õpilase Gatsiani käsikiri, mis kuulub umbes 170 a. p. Kr. Ta sisaldab eneses väljawõtteid kõigist 4 ewangeeliumest. Siis veel kirjanik Kleimentus — roomlase käsikiri, mis kuulub 97. a. p. Kr. ja hulk muid teaduslikke käsikirju.

Meil ei tule anduda pühakirja arwustusele. Meil on küllalt mõõduandev, missuguse positsiooni on võtnud Saksa usuteaduse liberaalne wool eesotsas prof. Harnack'iga. Võime olla kindlad, et need usuteadlased ei jätnud mi-

dagi oma uurimisis kahe silma wahel. Oli aeg, kus Saksamaal walitses kuulus Tübingeni usuteaduse kool prof. Bauer'iga, kes asusid eitawale seisukohale uue testamendi suhtes, kuid hiljem pidi astuma tagasi ja andma teadusele ruumi.

Nüüdisaegne Saksa liberaalkool tunnustab kolme ewangeeliumi ja kõiki apostlite kirju, — mis on ka leidnud kinnituse teaduse poolt. Kui küsiksime ülaltähendat kooli äärmiselt radikaalselt tiivalt, siis leiame ka sealt jaatava wastuse apostel Pauluse kirjade kohta: nii roomlasile, korintlasile, ja kalaatlasile. Et neis kirjused, mis on kirjutand Paulus 60 a. p. Kr., leidub kogu ristiusu põhijooned, s. o. Kristuse surnuist ülestõusmine ja Tema jumalikkus ja et need kirjad olid wastuwõetawad Väike Aasias, Kreekas, Itaalias, ühe sõnaga igalpool, kus ristiusu kirik oli võtmas aset, sellest võiks järeldada, et ei mingil tingimisel meie usu peajooned pole meieaegne luule ega fantaasia, waid kuuluvad esimesse ristiusu perioodi. Ühtlasi variseb seega kokku Renani hüpotees.

Peale selle on veel öelda, millega ei arvestand mitmed autorid. Nimelt on tõestet ajalooliselt, et kõik ristiusu kirikud pühitsesid iga aasta Ülestõusmispühi terwitades üksteist lausega: „Kristus on üles tõusnud.“ Kust ja kuidas tuli sarnane komme?

Peatume weidi ewangeeliumi sisu juures, uurime mõttes. Kuivõrt õigelt on üks või teine fakt pandud kirja?!

Esiteks, kui meie peame wastuwaidlematuks tõeks mõnda ewangeeliumi käsikirja, siis juba seega ühtlasi ka tema sisu. Raske on wäita, et mõni Kristuse apostleist näit: Levi, esimese ewangeeliumi autor või apostel Johannes, või Pauluse jüngrid Luukas ja Markus walet oleksid pannud kirja. Selle wastu reageerib ewangeeliumi toon, toon, mis on nii lihtne, awalik ja otsekohene. Mitmed, kes asusid ewangeeliumi lugemisele kahtlustawa meelega, tulid siiski lõpuks positiivsele veendumusele ta võrdlematu õiglase tooni tõttu. Suuremaks tõeteguriks võib pidada veel seda asjaolu, et ewangeeliumid, mis on kirjutet Kreekas, Egiptuses, Roomas, Palestiinas, Põhja Aafrikas jne. on sisult ühtlased, millest selgub, et katsuti kramplikult ta puhast algkuju säilitada.

„Kuid neis ewangeeliumes leidub siiski suur hulk wastolusid,“ ütlevad mitmed ja peale mainit ewangeeliumide olid veel muud, n. n. apokriivad, mis ammu on tunnistet ebaõigeks ning mis kubisevad fantastilisist jutukesist. Tõepoolest ewangeeliumis on arusaamatusi, kuid „suurest hulgast“ võib öelda ainult see, kes temaga wähe tuttav. Matteuse ewang. 27:9 on näit: öeldud, et Kristuse tulemist kuulutas prohvet Jeremia, kuid tõelikult kuulub prohvetlik tõotus prohvet Sakariale (11:12—13). Üks ewangelist kirjutab kahest kurjast waimust waevatute tervestamisest, kuid

jällegi teine evangelist kirjutab ühest. Johannese järel Kristuse võidmine sündis Maria poolt nädal enne ristilöömist, aga teised kirjutavad — see olla juhtund päev enne Kristuse kannatust. Kahes evangeeliumis on öeldud, et mõlemad ristilöödud kurjategijad sõitlesid Kristust, kuid Luukas tähendab, et üks olla sõidelnud, aga teine teda seetõttu noomind jne.

Kas on siis need väikesed lahkumineked tekstis nii väga mõõduandvad? Kõigis juhuseis, kus tekib küsimus Kristuse jumalikkusest, Tema surnuist ülestõusmisest, Tema kõnedest ja juhtumisist Ta vaevarikas elus, — kõik evangeeliumid konstateerivad ühte sedasama, heitmata varju kõnes olevaile faktidele. Kas ei ole faktidele tõenduseks need väikesed defektid? Oleks evangeelium meieaegne luule, siis kindlasti autorid oleksid kannud hoolt sarnaste „väärnähtuste“ kõrvaldamiseks. Võimatu on pääseda sarnaseist vastlauseist mööda, kui ühest sündmusest teatavad mitmed, mitmeist kohist ja isesuguseil aegadel. Võrdleme näit: ajalehe kirjasatjate kirju, mõnest suursündmusest, siis leiame sealt niisama ebatäpsust.

Evangeelium ei ole aga kirjutet ühel teat ajal, vaid umbes esimese aastasaja 70. ja 90. aastail, Johannese evangeelium umbes 100. aastal.

Mis aga puutub apokriivadesse näit: Varnavi evangeelium ja Eenoki raamatuisse, ap. Pauluse ilmutuse raamatuisse ja muisse, siis rääkimata suurjoonelisest luulelennust, mis seal hõljumas, näit: Kristus olla teind lapsepõlves savist linde ning andes neile elu lasknud lendu, tuleb konstateerida mõttekergust nim. tooni võrreldes, meie evangeeliumi omaga, tooni, millel puudub igasugune tagasihoidlikkus, kainus ja otsekohesus.

Meieaegseid uuemaid apokriiva tõlkijaid inglane Kauter kirjutab: „Enne tõlkimist ei suutnud mõista, kuid nüüd näen, milline sügav ja suur vahe on tõeevangeeliumi ja apokriiva vahel.“

Toetades ülaltoodud asjaoludele, ja jättes eemale usu külje, võib öelda, et meie evangeelium kuulub väga hinnalise ajaloo materjali, ning ta autorid — isikud õiglasel, ja kahtlemata sündmuste pealtnägijad, või äärmisel korral neile lähedal seisjad.

Rännak Ungari ja Itaalia.

Raklese Voldemar.

5.

Oli juba pärastlõunane aeg, mil päike omi tuliseid nooli külluses alla saatis ja neist tabatuna liikusin jaama poole. Nägin jällegi võõrastemaja mehi end ridastuvat, nüüd aga pöörasin küsimusega nende poole jaama sissekäigu suhtes, millele ka lahke juhatus osaks sai. Olin aegsasti jaama tulnud ja võisin nüüd ka end rongile aegsasti asetada; minu lähedale võttis keegi saksa noorpaar aset. Rong täitus tublisti ja oli seda kuni Bolognani. Rong liikus madalikul ja seepärast polnud erilist maastikut, põllud, viinapuud, küpressid, majad, külad. Keskkoosi Florensis, kust paari-tunnilise ootamise järele Milanost tuleva rongiga edasi „Igavese linna“ poole liikusin. Nüüd kihutas rong mägestikus, see oli jälle huvitav sõit. Pimedus vaid ei lubanud suurt näha. Siin ja seal mägedel särasid elumute, külade tuled. Mõnes kohas olid majad orus ja raudtee palju kõrgemal majadest. Tunnelid vaheldusid tihti, mõned neist, kaunis pikad. Oli hommik, kui ajalehiga ja patjadega „ilustatud“ vaguni maha jätsin (Üüritakse jaamades õistele rongidele väikesi patju, paari liiri (40 senti) eest, mis sihtkohta jõudnud vagunisse maha jätvavad,) ja enda jalad Rooma pinnale panin. Jaamast välja tules, olid tubade ja võõrastemajade pakujad kaunis pealetungivad, lootuses ehk juhatavad mulle jaama lähedale toa; andsin neile alla, kuid pettusin lõpuks — lõpptulemus oli aja ja raha kaotus. Jätsin nad ja sõitsin autoga ennem ettenähtud pansionaati, mis kõiki pidi mind rahuldada.

Kuigi õõ otsa sõidetud oli ja puhkus seepeale tarvilik, ei hoolinud sellest, vaid asusin peatselt linnavaatlu-sele. Tegin nagu kodumaal, et läksin kübarata ja prillideta välja, kuid hele ja palav päike sundis tagasi minema ja end kübara ning päikesepillidega varustuma, missugused Veenetsiast endale muretsesin. Esimene käik

Peetri kiriku

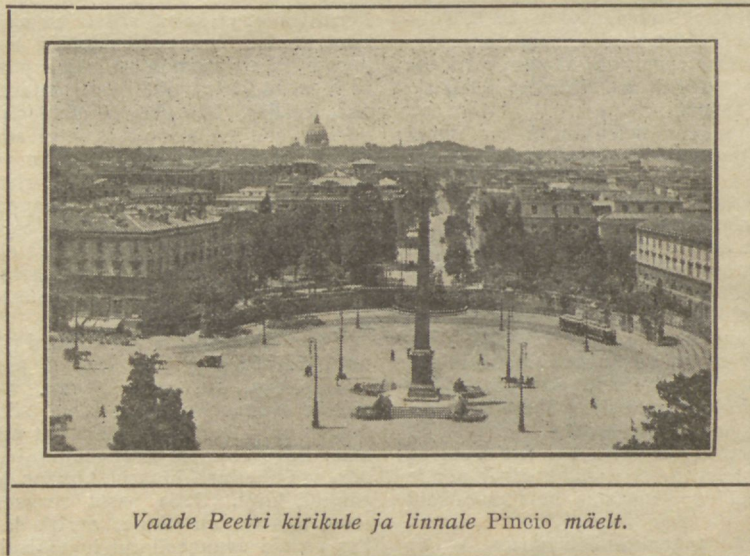
poole. Tee läks väikese vea pärast Pinciona värava ja Umberto I villa aiast läbi Popolo platsile. Pincio künkalt paistab Peetri kiriku kogukas kogu, mis kui valitseja üle teiste ehituste tõuseb. Talle lähenedes, võtavad kaks pool kaares sammaskäiku, kui käed sind vastu, nagu oleks neil soov sind katoliku kiriku rüppe tõmmata. Kaks purtskaevu, mis alaliselt vett sööstavad, tervitavad sind. Nende vahelt tõuseb egiptuse obelisk, kui ülestõstetud näpp üles ja nagu tahaks öelda: „Et elab Kristus veel, kelle järelkäijate hukkamisstsene olen pidanud nägema.“

Kui imelik — et kiriku juures olles ta mõõduid end kollosaalsetena ei näita. Silm petab siin. Sisse astudes tervitab sind viiruki lõhn, mulle mitte meeldiv ja plakatid ustel, milles keeld liig moodsalt riietatult naistele esineb. Pidin ise nägema, kuidas keegi preili või proua tagasi pidi minema, sest valvel olev politseinik ei lubanud sisse minna riietuse pärast.

Sisse astudes oled avaras, kõrges ruumis, mis mitmevärvilisest marmo-

rist ja kullast hiilgab. Silmi köidavad toredad sambad, ilusad mosaiigid*, kujud, toredad altarisid ja 10 pihtitooli eri keelisel rääkivate pihtilaste tarvis. Nõnda nimetatud Peetruse haua kohal seisab pealtar, altari ees sügavikus põlvitab paavst Pius VI kuju. Sügaviku äärel aga põlevad ööd-päevad 95 õilampi. Vähe maad pealtarist ettepoole tulla, on ühes niishis pronksist Peetruse kuju, mille parema jala suurt varvast suudeldakse ja mis suudlustest kaunis läikiv. Minu sealolekul suudlesid mõned, väliselt otsustades intelligentsed inimesed, seda varvast.

* Mosaiik on pilt, mis väikestest värvilistest kivist kokku seatud; eemalt näib, nagu oleks ta maalitud.

Vaade Peetri kirikule ja linnale Pincio mäelt.

Ühes parempoolses kõrvalaltaris seisab ilus, kütkestav Michel Angelo „Piéta.“ Maria süles on surnud Kristus. Mõlema näos lehvib rahu, Kristus näib nagu magavat, kuid kõige selle üle loorib melanhoolia. Kupli all seistes näed ilusaid mosaiike, kuid mõjuvamad on nad kupligalleriilt vaadatuna. Ei jätnud neidki seal kaemast. Et kuplisse jõuda, selleks vaja esiti kiriku katusele tõusta (142 astet), millest juba ilus vaade linnale avaneb. Kupli sise-muses asub kaks rõdu. Huvitav akustika on kuplis — kui ühes kohas vastu mosaiike rääkida, siis kostab see vastas olevas küljes väga selgesti ära, mille kuulamiseks vaid kõrv seina äärde panna. Vaatlesin ja imetlesin neid mosaiike ning tõusin lõpuks kupli välisrõdule.

Room seisis kui lahtikeeratud kaart mu ees, silmapiiril uppusid sinasse ja palavuse uttu Sabiini mäed, looklesid teed küpresside ridadega. Paavsti aed iluga oli näha, niisama Vatikan, kuhu miljonite katoliiklaste eluniidid kokku jooksevad, siis veel linn oma mitmekesiste majade ja varemetega ning kohvpruuni Tiiberi jõega ja kõige nende üle palavust puistav päike. Nii meeldiv ja hea oli viibida kupli-rõdul, tarvitasin selleks tüki aega. Kõik all nähtav on aegade jooksul muutunud ja palju verist ja raskeid päevi läbi elanud, kuid särav päike ta kohal on endiseks jäänud valgus- ja soojuskülvajaks.

Mitu korda külastasin S. Pietrot, kuid võõraks jäi ta mulle ja viimast korda tast möödudes ei olnud tahtmist tasse enam astuda, ehk küll ilu tal palju oli.

Kõik see oli võõras minu usulisele tundele, lihtsalt puht ilmlik, nagu seda Joh. Semper'gi omas reisikirjelduses ütleb.

Peetri kirikust seadsin sammud linna poole. Tee läks Inglise tornist ja sillast mööda. Inglise torn on keiser Hadrianuse mausoleum (matuspaik), praegu mutuseum; inglise kuuju pärast, mis tornil, hüütakse ta inglise torniks; sild, mis ees üle Tiiberi läheb, kannab ka seda nime. Lähenesin kuulsale ümmartemplile panteonile — väljastpoolt oli mul võimalik teda näha. Peagi olin kapitooliumil, milles on Rooma endine kindlus asunud. Vaatamisvääriline on siin Mark Aureliuse — pronksist ratsakuju, mis omal ajal kullatud olnud, nüüd aga aastatuhande järele kullajälgi vähe leida.

Oli nõrgestavalt palav, kui laskusin kapitooliumilt Forum Romanumi ehk Rooma turu poole. Paik, kus asu-

sid Rooma tähtsamad ehitused ja templid, nüüd vaid näed varemeid. Seisin ja vaatasin, kui korraga kaardimüüja mulle läheneb, ja juttu püüab teha; saades seda, hakkab foorumi üksikuid ehitusi seletama; näete, seal on Juulia basiilika, seal Augustuse foorum jne. Kui oli natuke aeg seletanud, siis ütleb avameelselt juudi moodi, aga nüüd teeme üks „geschafft“ ning siis tulid kaardid pakkumisele, milles kõik need ehitused on pildistatud. Muidugi hind oli alguses kõrge, vaatasin ja ütlesin, et ei soovi — jättis alla, lähen edasi, et tema poolt juhutatud Peetruse vanglasse mamerteeriumi minna, kuid tuleb järele ja veelgi pakkudes ja alla jättes, võtsin viimati ühe seeria 20 kaarti — a vähem kui 3 senti. Seegi juhus on pilt hingevaenlasest, eks toimi tema ka vahest sarnaselt.

Tänu siiski sellele müüjale, kes mind ka teine kordki veel tülitatas, et ta mulle mamerteeriumi kätte juhatas. Astusin sellesse, pimedasse, õudsesse maalusesse, kahekordsesse vangiruumi, kus on veetnud Paulus ja Peetrus omi vangipäevi. Püha paigana tundus see mulle, kuid sellest teinekord pikemalt. Nüüd tuln

kolosseumi

poole. Väliselt mõjuv ehitus, kõik nii tuttav kunstiajaloo ja piltide kaudu, nüüd vast võimalus üksik-asju lähemalt vaadelda.

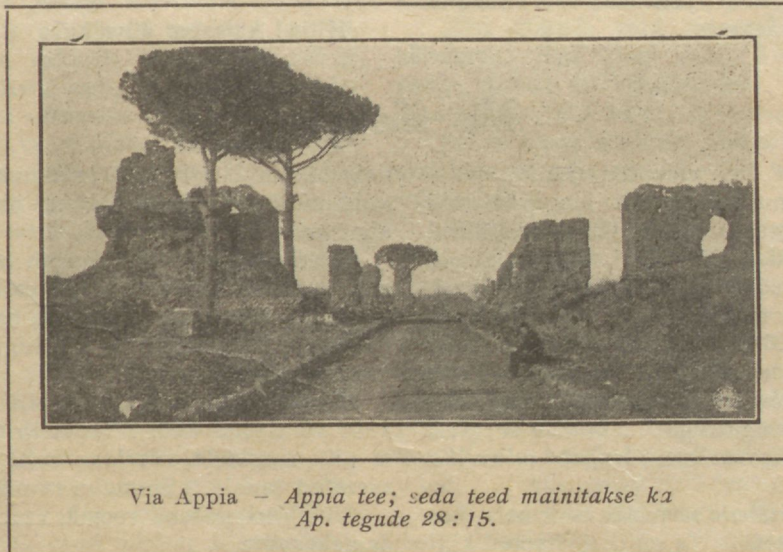
Istusin ta kivirankade areenil, mida on niisutanud esimeste Jeesuse armastajate veri; püüdsin pilte luua noist silmapilkudest, mil vaibusid Jumala rahusse palju siin kiskjate ees. Kuidas seisis see üle 80.000 inimese endasse mahutaja, Rooma hellitatud kodanikke täis, kes põnevusega ootasid vaatamängude algust.

Pool areenialust on kasutatud loomade ja inimeste ruumideks, kus neid kinni hoiti enne mängu, vaatlesin seda käiku, mis ruume välisilmaga ühendab ja mis vaarjate eest kaetud oli, kujutasin neid hulki ette, kes vaikselt, kurvalt, sisemiselt ometi rahuliselt ja rõõmsalt sammusid ruumidesse, kus ootab silmapilku, mil variseb kokku maine keha. Oo, mida teaks jutustada see käik. Keset areeni seisab 1925. aastast rist.

Veel vaatlesin Konstantinuse Suure ja Tiituse võiduvärvavat. Tiituse võiduvärv ehitati Tiitusele pärast Jeruusalemma äravõtmist ja tas leiduvad reljeefid, mis kujutavad templist äratoodavaid asju, nagu 7-haruline küünlajalg ja muud. Oli nähtud mõnda, kuid ka väsimus oli tuntav, seepärast lõpetasin selle ringkäigu ja asusin võõrastemaja poole puhkusele. (Järgneb.)

Pronksist Peetruse kuju, mille parema jala suurt varvast suudeldakse.

Via Appia — Appia tee; seda teed mainitakse ka Ap. tegude 28: 15.

tusele pärast Jeruusalemma äravõtmist ja tas leiduvad reljeefid, mis kujutavad templist äratoodavaid asju, nagu 7-haruline küünlajalg ja muud.

Oli nähtud mõnda, kuid ka väsimus oli tuntav, seepärast lõpetasin selle ringkäigu ja asusin võõrastemaja poole puhkusele. (Järgneb.)

Viiul nuttis . . .

Tasa, tasa seisid põlised pärnad, ja kuu heitis läbi oksavõrgustiku hauakünkaile heledaid valguslaike. Loodus uinus, surnuaed uinus . . . Ainult nood igavesed tähed seal sinisammetis kõrguses vilkusid kuldsete valvaja silmakestena. Ja lillekesed, mis öö kaisus uinusid, laotasid endast magusat aroomi laiali. Jah, surnuaed uinus — magas sama tardunult, kui need kooljad siin rohtunud kalmukeste põues. Kõik oli vait, loodus näis surnuna. Mis see oli? — — Äkki läbistas tasane, tasane värisev heli öövaikuse, ta kuuldus kui ohe, mis oli kui nõrk karjatus enne sumbunud sündi. Esimesele helile järgnes teine, siis kolmas, neljas — juba julgemalt, siis veel ja veel . . .

Nüüd algas tasane südantlõhestav nutt puie hämaras haudade vahel ja viiul nuttis . . .

Värske kalmu kohal, kus risti peal seisis veel närtsimata punaste nelkide kimp, seisis pikk kahvatunud noormees, mängides viiulit. Oi! kuidas nuttis viiul kunstniku sõrmede all — ent meloodias kuuldus kunstniku enese leinava hinge igatsuskurbus . . . Ja viiul nuttis, leinas, kaebas valuga. — Nõiduvad helid sumbusid ja jällegi algasid. Vahel vägevate akordidena kajastades — mis kuuldusid kaugele, kaugele. —

Noormees mängis värskel kalmul. Kes oli ta? — Kust tulnud? Sellest jutustas viiul. Kuula! . . .

Ta nuttis kadunu hinge pärast, kes oligi selle värskel kalmu alla maetud, — kuid kes oli kohutaval kombel ilmast igavikku rännanud. Jah, ta mäletas selgesti, kui hele kiljatus läbi tantsusaali kajatas — kiljatus, mis luust läbi lõikas — isegi üdini oli tunginud. Neiu oli langenud tolmusele põrandale, lahtises valges siidkleidis, kui närtsiv liilia kesk päikeseküllast elu. — Sealt oli ta kantud kalmule . . . Ja viiul jutustas veel kadunu hingeelust, valusalt kaevates . . .

Neiu oli olnud ilmarõõmude ihaldaja, ja pole kunagi hoolinud, kui talle elavast Jumalast, Jeesusest Kristusest räägiti. Ta oli kihlatud tolle noormehega, selle suurhinge — kunstnikuga, aga et viimane oma õnne oli Jumalas leidnud, olid mõlemad mõtete lahkumiseku pärast teineteisele kadunud. Küll oli ta püüdnud viimse võimalusegi läbi, et neidu pöörmisele tuua, aga kõik jäi asjatuks. Neid hakkas isegi põlgama teda, keda enne oli nii armastanud. Nii põlev kui enne armastus, oli nüüd vihkamine. Neiu põgenes ta eest . . . põgenes tantsusaali, et joobuda õnnest, mida talle tants pakkus.

Ta tahtis täielikult tühjendada magusa mürgi-karika — ning ta tühjendas viimse tilgani. Siis tuli mees, kellele neiu oli andunud ihu-hingega — tuli oma mõrjsja järele. — Ja neiu oli langenud tolmusse ning sulgenud silmad igavesti — mehe mõrjsjana, kes teda viis tulevasse kodusse, igavese õndsuse lossi . . . Noormees, tema endine peigmees, oli juhuslikult sammunud majast mööda, kui äkki kiljatust kuulis. Ära tundes armastatu hääle, jooksis majja, kandis närtsinud liilia koju, kus äratuskatsed jäid tagajärjetuks. Ja nüüd puhkas koltunud keha mullapõues, hing all sügaval meelitaja küüsis — kust väljapääsu enam ei olnud. Noormehe valu oli piirita. Hilja! hilja! sosistasid kahvatud huuled, hilja, hilja, nuttis viiul troostimata kaevates. Hilja, hilja, noogutasid punased nelgid ja lasksid peakesed norgu, närtsisid . . . Torm oli alanud mässama, kohutavana kõlas mere kohin, lained võitlesid viimse jõuga meeletult tormiga. — Tuul vingus valusasti kiunudes — tormates läbi looduse ja tuule hulumise vahelt kostis veel viimne värisev viiuli heli ja siis kustus . . .

Hilja! kajastas öövaikus.

Y—N

Mis siis? . . .

Juba heljuvad läbi õhu videviku tütreid, puistates oma sülest õrnu loore, mis langevad halli võrguna üle päevavalguse. Juba läbistavad kiirel käigul õhtused käskjalad päevariiki, ning punuvad ikka tihedamalt, tihedamalt pimeduse uduloori, mis viimaks endasse mähhib maju, tänavaid, inimesi, tervet linna. Lõövad särava üksikud tähed tumedal taevafoonil, paistaks, kui sarnaneksid nad tähile, mis tõusevad kõrgele kunstivõlvil. Seal äkki langeb täht . . . veel valgusjuga . . . kustub seegi . . . Langeb ta igaviku sügavusse, langeb mineviku unustusriiki.

Sellisele langevale tähele sarnanes noor neiu, kes lamas haigena omas toas. Ta on ümbritsetud külusest, rikkusest, kuid haigus ei küsi selle järele. Ta sirutab oma kondise käe õitsvate lillede järele, murrab neid karmilt. Külustab rikkaid ja vaeseid.

Lamab neiu omal asemel. Ilusas kahvatus näos puhkavad sügavad tumedad silmad. Elanud varem

nois silmis kirglik tuli, säranud neist rõõmuläige, kuid nüüd on neil kurb ilme, pugunud neisse valu, ahastus.

Kahvatu kuuvalgus langeb seinaleolevale pildile, mis kujutab Fiduse „Valgusalvet“. Seal seisab inimkuju väljasirutatud kätega, nagu tahaks ta mööta valgust. Juba viibib ta õhuriigis, nii lähedal igavesele valgusele.

Kaua vaatab haige toda pilti. „Igavene valgus, kust võin sind leida?“ mõtleb ta. — Äkki langeb ta pilk roosidele, veripunaseile, lumivalgeile, mis asetatud lauale. Suundub ta mõttekäik mujale. —

. . . Veripunased roosid, te sarnanete mu südamehaavule . . .

. . . Veripunased roosid, te olete kui südamehaavust langenud verepiiskade kogu . . .

Tema oli neid talle toonud, tema, kes teda nii üliväga armastas. Põlvitades sängi ees, oli ta neid talle ulatanud öeldes:

„Sulle need roosid, sarnaned sina roosidele valgeile, ilusaile“

... „Roosidele, närbuvaile...“ sosistasid vastusena neiu kahvatud huuled. Sügavale oli vajunud noormehe pea, pisardusid tal silmad, kuid ta püüdis neid varjata. Röömsal häälel oli ta öelnud.

„Sa oled elav roos, roos Jumala suurest rohuaiast, kus inimhinged lilledena õitsevad, ent need ei närbu pea.“

Kahe päeva eest oli see olnud, ent täna kolitud juba esimesed roosid, sügavale vajuvad nende peakesed... Vaata, seal langeb esimene õieleht pehmele sammetvaibale. Neiu sirutab oma käe välja, ning võtab närtsivaid lilli. Kallistades libiseb ta käsi üle õrnade õite, ning sosistab: „Ilusad olete teie mu lilled veel surmatunnil, küll kadunud elu teist, — olete vaid närbuvad lilled. Pais-taks, nagu hoiaks ma käes kimpu õnnest ja röömust, mida noppinud eluteel käies, minevik on teilt elu röövinud, — olete vaid mälestused, närbuvad lilled... Teie mu kurbuspäevad, mu sünged valudetunnid sarnanete roosidele, veripunaseile“...

Möödub minevik ta silmade ees oma värvikülluses. Ta näeb end esimest korda laval, muusikakooli õpilasena. Ta unustas oma ümbruse, laulis, et rahuldada oma kunstihinge. Kuis oli rahvas käsi plaksutanud, kuis oli alanud lillede sadu rõdudelt. See oli teda õnnelikuks, röömsaks teinud.

Lõpetades kooli oli ta alati lauljannana esinenud. Rahva kirglik auavaldus, taltsutamata joo-vastus meelitas teda. Ta oli olnud õnnelik! Kuid kord oli salaja pugenud hinge suur küsimusmärk, ning oli tulena seal leegitsema hakanud, kuni ta kaheks sõnaks kujunes: mis siis?... — Mis siis?... tänagi sirutas too küsimus oma käe välja, et vastu võtta vastust. Mis siis, kui lõpeb õnn, mis siis, kui lõpeb elu, kui variseme mulda, kaome?...

Tol päeval oli ta jällegi esinenud, ent see päev oli esimest korda pettumust ta hinge toonud. Omas laulus tahtis ta rahvale näidata, et elu ei koosne vaid õnnest. Kirglikult, elavalt oli ta oma laulu alanud. Muusika sarnanes hingele, kes õnnekõrgustikul viibib. Ikka röömsamaks muutus laul, kõrgemale tõusis õnn, — ent korraga langes hing kõrgusilt alla, langes sügavale orgu. Algas nutulaul, nuttis hing, et sattunud ta süngesse valudeorgu. Hing jäi sinna, ei suutnud ta enam kõrgusile tõusta. Disharmoneeruv, kurblik mollduuris mängitud lõppmäng näitas hinge lootusetat seisukorda. —

Rahvas plaksutas käsi, värises põrand jalatrampimise all. Paluti korrata, kuid lauljanna oli juba astunud kõrvalolevasse kunstnikutappa, viskus tiivanile, ent nuttis valjusti, nuttis ahastuses, ot-sides vastust küsimusele — „mis siis?“ — Mis siis, kui viibin valudeorgudes, mis siis, kui lõpeb õnn, rööm? Ta oli tahtnud näidata elureaalsust, aga rahvas oli vaid kõla kuulnud, oli meeletus joo-vastuses ta hinge tallanud. Ta oleks võinud

karjuda läbi täidetud saali: „Mis siis?“ Oleks tahtnud maalida seda küsimust tuletähiga lavale, nii et rahvas hämmastuses oleks taganenud. Ta oleks tahtnud, et too küsimus oleks jälginud neile, et nad veel koduteel kuuleksid läbi õhu kajava karjatuse: „Mis siis?“ — Tuldi õnne soovima, toodi lilli, lumivalgeid, veripunaseid... — Ei, valusad nood elamused! —

Kord kontserdilt koju sõites oli ta külmetanud, nüüd põdes ta kopsuhaigust. —

Imelikud helid! Ta püüab vabaneda mineviku kütkeist. Hämmastub. Sarnast laulu ei ole ta kuulnud:

— „Mul on üks ainus varjupaik.“ — Oo, varjupaika igatseb ta.

„Mu Jeesuses“... kõlab laul. On see maine muusika? Ei sarnane ta neile paljukuuldud laulele, mida laulsid talle kaaslased.

Avaneb uks; sisse astub salk noori. „Tahame teile tuua päikesepaistet, oleme päikesepaiste toimkonnast, ning tahame teie üksildusse puistata valgust. Oleme väikesed kiired suurest, igavesest päikesest, kiired jäädavast valgusest.“

— Igavene valgus, see oli ju see, mida ta kaua otsinud, ent ei teadnud, kust leida. — „Kõnelge mulle sellest!“ sosistab haige.

— „Valgus, mis tuli maailma pimedusse, on Kristus. Armastaval südamel pakub ta meile seda. Ta tahab, et igavese valguse eest taganeksid sünged pimedusvarjud. Kõigile hüüab ta: „Tule.“ Tulge tema juurde, tema jagab teie koormaid, teie üksildust. Ta suri ristil, kannatas valusid, et päästa vaeseid, rõhutuid, kurbi südameid. Kristus on teid pimedusest kutsunud oma imeliku valguse juurde. Tulge Jumala juurde, kes on valgus, kelle sees ei ole mingit pimedust.“

„Igatsenud ma seda ammu,“ sosistavad haige kahvatud huuled, „kuis võin seda leida?“

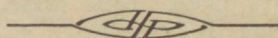
„See sünnib vaid palves,“ oli vastus. Ning põlvitavad nad sängi ees. Tõusevad palved Isa poole, palved kui appihüüded. Juba sirutab Jumal oma avitava käe välja, et vastu võtta hinge.

Palub haige sosinal: „Issand, võta mind, näed otsisin sind juba ammu, ehk küll teadmatult“... vaikib hää.

Jumal kuuleb palveid, imelik rahu laskub haige südamesse. Silmad löövad tal särama ja tänapalved tõusevad Jumala trooni poole.

Too küsimus — mis siis? — lahendus täiesti. Mis siis? — siis oleme ühendatud Kristusega kord igavikus. Kristus, ta kõnnib meiega maises elus, saadab meid röömupäevil, kui viibime õnnekõrgusil. Jeesus, ta kõnnib meiega tumedail murehetkil, laskub alla valudeorgu — ent ka orgudes õitsevad lilled, ... niisutatud valudepisaarist.

„Mu Jeesus, üks imelik Päästja on,“ laulavad nad. Laul heljub üle mõttmata kauguste Jumala poole, ning haige kahvatud huuled sosistavad: „Ta päästnud mind“... —R.—N.

„Sest veel väga üürikese aja pärast tuleb see, kes peab tulema ja ei viibi.“
Heebr. 10 : 37.

Põnevamad silmapilgud elus on ootehetked. Kuidas siis kõik pingule on tõmmatud, kuidas iga vähem, kui kröbin meis ütelist esile toob: Ta tuleb!

Missugust hoolt ja korraldust ei too need silmapilgud kaasa, sest kes tahaks võõrast vastu võtta korraldamata.

Ootel seisab ka usklik noorsugu oma kuninga ootel. Suurendagu needki read meie ootuse põnevust ja kihutagu suurema hoolega end selle vastu valmistama.

Kesköö tund!

Matt. 25 : 6, 10.

Kas Sa tead, miks lõppes ilmasõda nii dramaatiliselt, äkitselt üheteistkümnenda kuu üheteistkümnenda päeva üheteistkümnendal tunnil, täpselt üksteistkümmend kuud sellest päevast, mil kindral Allenby võitis Jeruusalemma, ja üksteist päeva pärast Palestiina vabastamist?

Kas Sa tead, kui kell lööb üksteistkümmend öösel, et siis algab kesköö tund?

Kas Sa tead, et Jumal on ette öelnud selle dramaatilise tunni lähenemise, mil Tema tahab vahele tulla maailma valitsustesse?

Kas Sa tead, et Issand Jeesus, kui Temalt küsiti Tema jälletulemise märki, seletas, et see peitub ilmasõjas, kõneldud V. Testamendis, mis mässib endasse enam vähem kõik rahvused, mille tagajärjeks Jeruusalemma ja Palestiina vabastamine rõhujaist, paganate aegade täis saades?

Kas Sa tead, et paganate valitsuse seitse aega üle Jeruusalemma ja Pühamaa on näidatud jumalasõnas ajajärguna 7 korda 360 a. ehk üldiselt 2.520 a., mille jooksul juute pidi laiali pillutama kogu maailma?

Kas Sa tead, et 1914. a. p. Kr., mil lahti puhkes ilmasõda, on täpselt 2520 a. Babüloni kuninga Nebukadneetsari esimesest valitsuse aastast (606. a. e. Kr.), keda oli lubatud Jumalast hävitada Jeruusalemma ja laiali pillutada juute?

Kas Sa tead, et Jumal ütles Nebukadneetsarile unes ühe suure kuju kaudu selle perioodi tuleviku ja ulatuse, mille kestel paganad on lubatud valitseda maailma üle ja seletas, et see algas Nebukadneetsariga ja lõpeb „jalgade varbad olid muist potisepa sauest ja muist rauast“? Taaniel 2 : 42.

Kas Sa tead, et just päev pärast ilmasõja lõppu valitsuse jõud koondusid otsuste tegemiseks kümneliikmeliseks komiteeks. See komitee koosneb viiest mehest, kes esindavad viit suurt jõudu ja viiest mehest, kes esindavad väikesi jõude, kel-

ledest mõned olid monarhistid (raud) ja mõned vabariiklased (sau) vastavalt kuju kummagi jala viiele varbale.

Kas Sa tead miks nimetasid ajalehed seda komiteed mitu kuud „kümne komiteeks“?

Kas Sa tead, et Jumal on öelnud, et viimane inimliku valitsuse kuju maa peal koosneb kümnest kuningast ja et see valitsusvõim kestab ainult „üks tund“ (sümboolne tähtaeg lühikesele ajajärgule) ja just kui kell lõi üksteistkümmend ilmasõja lõppedes, mis vabastas Pühamaa ja Jeruusalemma, algas kümne komitee oma lühikest valitsust? Ilm. 27 : 12.

Kas Sa tead, et Jumal on öelnud Nebukadneetsarile, et taeva Jumal võtab üles ehitada ühe kuningriigi nende kuningate päevil, mis ei pea hävitama ei igavesti. See peab pihuks lööma ja ära lõpetama kõik kuningriigid, aga ise jääb igavesti seisma? Taan. 2 : 44.

Kas Sa tead, et Issand Jeesus Kristus pärast oma jälletulemise esimeste tundemärkide seletamist tähendas, et sellele järgnevat „suured maavärisemised mõnes paigas“?

Kas Sa tead, et ilmasõjast saadik on maavärisemised suuresti paljunenud nii sageduses kui tõsiduses hädaohtlikkuses. 1925. a. viimase viie kuu jooksul oli 38 maavärisemist? —

Kas Sa tead, et Issanda Jeesuse poolt nimetatud lõplik tundemärk kõigi teiste keskel oli juutide tagasipööramine Palestiinasse uue rahvusliku elu algamiseks ja et see tänapäev täide minemas on?

Kas Sa tead, et Issand Jeesus hoiatab kõiki, kes näevad neid tundemärke juhtumas, valmis olla tolle maa mahajätmiseks, et kohata Teda pilvedel? Mark. 21 : 28.

Kas Sa tead, et kümneid tuhandeid usklikke elu igasugusel seisukohal ootab rõõmsalt igal hetkel lootes saada kutsutud kuningate kuninga juurde? — 1. Tess. 4 : 17.

Kas Sa tead, et pärast nende ootajate ära võtmist antakse ühele mehele ülivõim kümne komitee kaudu üle terve maailma, kes siis sunnib igäht teda kui Jumalat tunnustama ning kummardama, austama, ja need, kes keelduvad teha seda, peavad kannatama hirmsaid tagakiusamisi ja surma?

Kas Sa tead, et Locarno leping on alla kirjutatud seitsme rahvuse poolt ja et mitmed maailma suured mehed tervitavad seda kui „viimaks rahu!“ rahvaste keskel maa peal.

Kas Sa tead, et jumalasõna ütleb, „kui nemad ütlevad rahu ja julgeolek!“ siis tuleb äkiline hukatus nende peale, nõnda kui lapsevaev selle peale, kes käima peal on, ja nemad ei pääse mitte.“ 1. Tess. 5 : 3.

Kas Sa tead, et sinu ainuke võimalus põgenemiseks tollest hirmsast eelolevast ajast on valmis olla kutsese kohata Jeesust Kristust pilvedel enne, kui ta tuleb alla hävitama ja rajama oma riiki maa peale?

Kas Sa tead, et valmis olla tähendab kahetseda oma patte ja uskuda Kristusse, kes suri sinu eest ja vastu võtta Teda kui isiklikku päästjat ning anduda Temale vaimu, hinge, ihuga, — Temale, kes sind ostis oma kallil verega? Ap. t. 2:38; 3:19.

Kas Sa tead, et kes kuuleb pasunahäält ja ei võta hoiatust; ja mõök tuleb ja võtab seda ära, selle veresüü saab tema pea peale. Ta on kuulnud pasunahäält ja ei võta manitsust, tema veresüü on tema peal, sest oleks ta manitsust võtnud, siis oleks ta oma hinge päästnud? Eseek. 33:45.

Kas Sa tead, et oleme sulle ulatanud selle hoiatuse, sest Jumal ütleb: „Aga kui vahimees näeb mõõga tulevat, ja ei puhu mitte pasunat, ja rahvas ei saa mitte manitsust, ja mõök tuleb ja

võtab rahva seast ühe hinge ära; siis võetakse teda küll tema ülekohtu pärast, aga tema verd tahan ma vahimehe käest nõuda.“ Kaaspatune, kui sa ei pane tähele seda manitsust, oleme meie süütud sinu verest. Sina sured oma ülekohtus, aga meie oleme päästnud omad hinged?

Kas Sa tead, et antikristuse hirmus valitus lõpeb ennenägematu sõjaga, milles hävitatakse hulgal inimesed aeroplanidelt ja laevastikkudelt linnade, alevite ja külade peale allasadava pommeide rahega ja seda üle terve Euroopa?

Kas Sa tead, et keset seda hirmust hävitust nim. Armagedon, ehk verevalamise mägi, tuleb Issand Jeesus ühes teda varem kohanud pühadega? Siis tuleb Ta kui kohtumõistja kohut mõistma neile, kes põlgasid päästmise ja puhastab maa patustest ning valitseb selle üle tuhat aastat rahus? Sakar. 14; Ilm. 11:17, 18.

Vaata, ma tulen kui varas. Öndsad need, kes valvavad ja hoiavad omi riideid.“ — — —

Inglise keelest L. H.

1. Nooruspõlv.

Otto Stockmayer sündis 21. oktoobril 1838 Saksamaal Württembergi maakonnas, Aleni linnakeses Kocheri jõe ääres. Ta isa Gustav Stockmayer oli linnakeses ülemametnikuks ja tähtsaim mees ümbruskonnas, kellele avaldati suurt lugupidamist. Väike Otto oli alles mähtmeis, kui algas tal juba rändamiselu; isa kolis perekonnaga esmalt Backnongi ja sealt neli aastat hiljem Marbachi linna. Siin saatis Otto mõõda suurima jao oma lapsepõlvest.

Ta isa oli väga korralik mees koduses majapidamises ja ametis. Lastelt nõudis ta tingimatut sõnakuulmist ega sallinud mingit vasturääkimist. Veel viimisel eluaastal mälestab Stockmayer oma lapsepõlve vanemate kodu ja kõneles muu seas: „Ma kiidan Jumalat, et ta on mu peale armu heitnud juba lapsepõlves ja mulle kergeks teinud Talle sõnakuulelik olla, et finkis mulle isa, kes rõhus alla ja murdis mu paha iseloomu juba algusest seeläbi, et harjutas mind sõnakuulmisega.“

Oma ema kaotas ta warakult surma läbi. Ta viimased sõnad surmavõrdil olid: „Oh mu Ottike, kuidas saad sa läbi külmas maailmas enese pehme meele!“ Nagu näha, tundis ema väga hästi poja iseloomu. Stockmayer tunnistas ise tihti, kui raske tal olnud vastu seista meelte maailma muljeile, ja kui palju waeva Jumal temaga näinud, et teda wabastada iseeneest, inimeste ja mälestuste küljest rippumisest j. n. e. Ta ütles: „Kui teised ehk oleksid valmis saanud Unnistegijata, mina küll poleks omale õiget teed leidnud ilma Temata, ehk küll olin uhke ja kange loomuga ja omaisu kõrgelelenduwaid plaane. Ma ei olnud wägilane, waid ennem argpüks, kes tagasi kohkus iga wäheha kannatuse ja walu eest.“

Oma surmast saadik tundis Otto igawust ja kurwastust nagu waeslaps kunagi; isa ei suutnud täita ema aset armastuse suhtes.

Otto Stockmayer.

Seejuse Kristuse tunnistaja ja järelläija.
Alfred Rothi järele Joh. Sarow.

Warakult hakkas ta koolis käima Gsplingeni gümnaasiumis, ja et ta pidi isa soowil pastoriks saama, astus ta warsti Schöntali seminari. Orna iseloomuga poisile meeldis waewalt toleaeagne seminari etu.

Ühel piiblikurjusel kõneles tollest ajast: „Ma ei ole raamatulist õppinud, mis raskemeelsus on, waid ise selle läbi teinud. Ma tean, mis kannatamine on. Klooftritaolise Württembergi seminari wõlwitud foridores unistasin ma kuu walgel. Suure waluga igatetsin ma näha saada ükski kord oma surnud emat, et end wälja nutta tema süles! Aga sellest pole mingit abi, kui toidame walu ja raskemeelsust! Ütle seda Jeesusele!“

Kui oli õppimise seminaris lõpetanud, õppis Otto Stockmayer Tübingis usuteadust. Ta istus seal suure õpetaja ja jumalamehe F. D. Becki jalul. Sellest hoolimata jäi ta süda Jumalast emale ja finniseks ülalheile mõjudele. Katkiloikawa piibliarwustuse mõjul heitis ta isegi oma lapsepõlwe usu üle parda. Unustamatuks jääb, kuidas ta palus kord Blankenburgi konverentsil 1901. aastal ühe noore usuteaduse üliõpilase eest wiimase ema soowil: „Issand, Sa oled mulle neljakümne aasta eest tagasi annud piibli, mil-line lõhkikistuna maha wijsati mu jalge ette. Sina oled seda teinud, et keegi ei wõi sealt enam rõõwida ühtki sõna. Anna ta tagasi ka sellele noormehele!“

Oma elu juhtumusist armastas Otto Stockmayer wähe kõnelda. Ometi jutustas ta kord oma ümberpöörmise loo oma ustawale sõbrale ewangelist Jakob Betterile. Mainitud Better jutustab sellest oma märkustis järgmiselt:

Ühel kenal lehekupäewal aastal 1911 kohtasin ma oma wana auwäärilist sõpra pastor Stockmayeri Schwarzwaldis. Me jalutafime feltfis. Need olid õndjad hetked. Stockmayer oli prohwet ja prohwetiga feltfis jalutada tohtida näis mulle olewat tähtja sünd-

musena. Me armastasime üksteist kui Taawet ja Zoonatan. Ta oli rõõmus, et tohtisime seltsis midagi kõnelda. Rõõmus nagu laps jutustas ta mulle palju oma rikkalikest läbielamusist. Nüüd arvasin hetke käes olevat ühe palwega esineda oma auwäärilisele sõbrale. Ma mõtlesin: „Wend Stockmayer, ju elu on nii rikastatud armu läbi. Su elu kõik oleks wäärt üles kirjutada Kristuse koguduse parimaks tuluseks. Waata, ja oled juba wana ja warfi ehk kutsub Jumal ju ära, ja see oleks nüüd hea, kui jätaksid meile päranduseks mõnda enese elumälestusist. Ole nii kallis ja kirjuta meile midagi oma armurikkast elust . . .“

Stockmayer seisis wäikelt ja waatas oma hallide wäikwate filmadega sügawale mu filmadesse ja hingesse. Ma waikisin. Ka tema seisis tummalt mu ees. Waewalt julgesin ma hinge tõmmata. Ükki algas ta juttu: „Sa tahad, et kirjutaksin midagi oma elumälestusist? Meed on juba üles kirjutatud, ehk küll mitte tindiga paberile, waid nende tuhandete südametsse, kes on näinud mu elu ja kuulnud mu tunnistusi. Seepärast pole waja, et pean weel üles kirjutama oma elukaigu tindi ja sulega. Mida Jumal võib tarwitada, seda ta teeb elawaks südamets, ja muu kõik võib jääda unustusse . . .“ Tahtsin natuke wastu rääkida, aga ma ei wõinud midagi wastata sarnasele alandlikule jumalafulasele. Ta märkas mu kimbatusi ja ütles seepärast: „Midagi tahan ma teha, ma jutustan sulle, kuidas ma sain kristlaseks.“ Ma tänasin ja sain nüüd teada, kuidas Jumala arm oli wõtnud oma kooli selle ärawalitud tööriista ja teda ette walmistanud erilisele teenistusele, millega Stockmayer tohtis teenida Jumala kogudust.

Kuuleme nüüd, mida jutustas mulle Stockmayer Schwarzwaldis ja mida kandsin sama päew oma päewaraamatusse.

„Mul oli kõrge titaaniline waim,“ kõneles mu sõber edasi. „Tahtsin läbi uurida kõik teaduse kõrgused ja inimliku tundmise sügawused. Mu hing oli täitunud hiigla unistustega ja põlewa teadusjanuga. Stuttgartis leidsin ühe wana sõbra, kes oli professor ja maalikunstnik. Ta kuulus wabamüürlaste erakonda ja tal oli suur mõju minu üle. Too mees pidi nüüd aitama kustutada mu janu. Ta juhtis mu wabamüürlaste ordu salapäraseisse kunstidesse ja teadusisse. Tema sobitusel wõeti wastu mind mainitud ordusse. Suur oli mu õnn! Mulle seletati ordu saladusi, nii et sain eht wabamüürlaseks.“

Kästel 1859 kuulutati wälja Württembergis mobilisatsioon. Olin usuteaduse üliõpilane ja kuulasin loenguid Tübingis. Mobilisatsioon tuli õigel ajal. Mulle anti walida, kas astuda kaitseliitu wõi ohwiterikorpusse. Mu isa andis mulle luba ohwiteriks saada. Ma olin rõõmus, et pääsin nii kergesti ja ruttu usuteaduse õppimisest. Sõjast ei tulnud aga midagi wälja. Warsi tehti rahu. Nüüd soovis isa, et lähaksin tagasi usuteaduse juurde.

See oli kõwa pähele. Ma külastasin oma sõpra professor M. ja see ütles: „Isand Stockmayer, ega Teie ikka hakka terve eluaeg mõõka küljel kandma. Tehke oma wanale isale rõõmu ja lõpetage usuteaduse õppimine. Hiljem wõite ju muudugi teha, mis Teile meeldib.“ Ma ütlesin: „Hea küll, ma teen nii.“ Seal-

juures hakkasin õppima suure hoolega prantsus- ja ingliskeelt.

Ma tahtsin reissida eksami järele Egiptusse ja uurida seal püramiidide maal wabamüürlaste saladusi. Warsi sooritasingi eksami. Nüüd olin soovide eesmärgil. Seal astus ette midagi uut mu teele. Mulle pakuti kodukooliõpetaja kohta Prantsuse Schweitzi. Ma ei tahtnud sellega nõus olla: sooviti ju sinna „waga kandidaati“ ja mina ei olnud waga. Ma reisisin Stuttgarti oma sõbra M. juurde, kellele awaldasin alati kõik saladused. Irwitades jutustasin talle, et mulle pakutakse head kohta, aga ma ei wõi seda wastu wõtta, et ma ei ole waga. Seal ütles mu sõber: „Kas arwate, et leiate igapäew sellist kohta? Olge tänulik ja rõõmus, et wõite saada seda.“ „Ja aga ma ei ole ju waga.“ „Mis, Teie pole waga? Teie olete wagaim Tübingi seltskonnas.“ Ma olin waga, aga kuidas? Hommikul uurisin usuteadust ja õhtul istusin teatris. Sealjuures olin ma, nagu öeldakse, tõsine ja elasin wiisakat elu. See oli mu tollaegne wagadus.

Wõtsin siis wastu selle koha. Teel külastasin üht oma sugulasit R. linnas. See oli superindendent ja tollaegsete mõistatusuliste pea. Wiibisin ta juures neliteistkümmend päewa. Rahuldamatult lahkusin sellest sõbralikust majast. Seal reisisin ma Männedorfi neitsi Trudeli juurde. Olin palju kuulnud sellest wana ja wagast, inetu näoga naisest.

Nüüd tahtsin teda tundma õppida. Kohtasin weel üht üliõpilast Männedorfis. Armas neitsi Trudel, kelle süda põles Jeesuse armastusest, nägi palju waewa mind Jeesuse juurde juhatahes. Terwe öö palus ta minuga. Ma lasksin teda töötada, aga mu süda jäi pöörmatuks.

Kui lahkusin Männedorfist, wiis armas Trudel mu oma tuppa, pani käed mulle peale ja õnnistas mind Jumala teenistuseks. See awaldas suurt mõju mulle. See oli küll esimene walguskiir, mis langes mu südamesse.

Kui jõudsin Prantsuse Schweitzi, leidsin ma majadaami armsa uskliku jumalalapsena. Ta lapsed olid senini olnud ühe guverneri juhatusel ja kaswatusel all. Professor Clemens oli selle daami wend. Ma olin ja jäin neile mõistatusseks. Warsi olid lapsed walju kaswatusel all ja harjusid korrade ja kombustele. Korda ja kombust oli mulle juba isa õpetanud. Ülemametnikuna oskas ta kõiki õpetada sõnakuulmisel. Tuli ta tuppa, läks kaks ajju alt minema. Poles ta seda teinud, oleks teda selleks fundinud tuhwel, mis oleks talle wististi pähe lennanud. Mainitud daami majas kinkis Jumal mulle kaks waadet: ühe taewasse ja teise põrgusse. Waate taewasse sain ma professor Clemensi läbi. Ta oli waimuaristokraat, paremlane. Ma nägin temas asju, mida enne polnud näinud ja milliseid mul eneseltgi polnud. Oli ju professor tõsine kristlane. Ta ei elanud iseenesele. Mida ta elas, elas ta Jumalale ja kaasinimesile. Oh kui inetuna ja tühisena paistis mulle nüüd mu elu! Ma tundsin, et mu hiigla plaanid ja põlewa teadusjanu allikad peitusid omakasupüüsus ja eneserahulduses. Professori juures nägin ma omakasupüüdmatusi ja ohwimeelt. Ma hakkasin esimest korda häbenema isene üle. See oli esimene walguskiir. See oli waade taewasse. (Närgneb.)

D. Mooli järele D. W.

„Jah, lahe mul jutustada, onupoeg, muidu peaksin ma oma süü ja südametunnistuspäina enefega hauda võtma. — Sulge üks, ettevaatlikult, et ütski ei kuuleks meid, ja nüüd pööra nägu mu poole: — mina olen ju wenna tapja!“

„Sa oled hull,“ ütles Don Juan, „see on hullumeelsus!“

„Min meele, nüüd tean seda. Alles siis kui Jumala käsi löi mu ihu ja tühistas mu kurjad kavatsused, awanes mu mõistus.“

Don Juani silmis wälkus midagi õnnetustkuulutatavat, kuid ta tundis end rahule. „Tahad ja velda, et olid mu wenna äraandja? Siis rõõmustan, et lamad nii abitudina mu eest!“

„Ei, ei, nii halb ma ei olnud! Kuid ta õnnetuseks pidasin ta siin liig kaua kinni, kui ta oli ju põgenemas; ja nii leidsid ametnikud ta siit.“

„Weel ei wõi ma sulle andeks anda, onupoeg,“ sõistasid Juani huuled, „ometi täna Jumalat, et ju süü ei ole suurem. — Miks takistastid ta põgenemist? Kuidas teadsid sina ta kavatsusest.“

„Truud sõbrad olid talle abiks olnud ja kindla warjupaiga leidnud; kes, kuhu, ma ei tea. Ja mina — mul oli samuti salajane teekond ees, tahtsin oma weriwaenlastele noa rindu lüüa. Siin uksele kohtasime ja ilmutasime üksteisele oma õige käigu otstarwet; mu kavatsus täitis Karloji hirmutundega, ja südamlikult hakkas ta mind paluma, et ma hukkaksin oma hinge; ja wõitles minu ja mu õnnistuse pärast, ega hoolinud kirrustawast ajast. Seal tabas mind Jumala karistav käsi. Ent tema püüdis mind troostida ja hoolitses mu eest. Siis tulid alguajalikud, Karloji saatus oli otsustatud.“

Äretus walus kulus Juan; õine kole sisseen sai ta waimusilma ees elawaks. „Kas ta ei jätnud mulle midagi, sõna — terwitust?“

„Jah, onupoeg, ühe armja sõna. Ta rahulik, waitne andumine hirmsasse olukorda tabas mu südant. Autartusest hüüdsin talle järele: „Voy con Dios, don Karlos; kõigi pühade juures, ja oled tubli mees!“ Siis waatas ta südamlikul pilgul kurwalt mu silmi ja ütles: „Ütle seda ta Juanile!“

Don Juan, tugew mees ja wapper sõdur, kes tundis waewalt kunagi nõrkust, kattis nää ja muuksis. Ta wend, ta armastatud Karlos, see õrn, pehmeüdamlik noormees! Ta oli uhke oma wenna kangelasmeele üle, ja siiski lootas see tal siidamesse, — ah! ta ei näe seda armastat nägu kunagi enam — ei iialgi! —

„Weel üht, Juan,“ algas Gonçalvo jälle, ulatabes oma padja alt wäikeste pruuni raamatu. „Ma hoidsin selle sulle tol hirmsal õöl. Wõta ta, onupoeg, — see on hädaohtlik pärandus, sellele mõtle!“

„Seda paremal meelel wabaned ja taht,“ ütles Juan kibedalt.

„Ta on mul ometi,“ oli Gonçalvo tawane wastus, „pea iga sõna on mul meeles. Piikad, ütsildabed päewad wõimaldasiid mul segamatult lugeda, pikkadel walu-

öödel korbasin ma sõna sõna järele. Selle raamatuta oleksin wiisi mõistuse kaotanud!“

„Kuidas — ka sina?“ waewalt suutis Don Juan kuulub uudist mõista. „Nii tähtis siis Karloji ülim soow! Rõõmuga oleks ta ju igal ajal oma parema käe ju õndfatsjaamise eest annud!“

Rahutult ajas Gonçalvo end istukile ja kuulatas.

„Mu ema tuleb, ehk ja tahaksid“ . . .

„Mul pole midagi farta,“ wastas Juan, „kuid olgu tema pärast; majaamad on fartlikud; ma ei taha talle raskusi teha.“

Tõesti ei wõinud ka donna Katariina oma ehmatusi warjata. Tuleks ta mees, tuleksid pojad ja leiaksid Juani Gonçalvo juures, werewalamine oleks möödapääsmatu. Seepärast palus ta teda tungiwalt donna Beatrice'i aias üles otsida ja järgnes siis kiirelt Juanile trepile.

„Ta on haige,“ sõistas ta, „ta mõistus on ära; te pidite ju seda tunda, Dou Juan?“

Noor sõdur mõistis. „Ma ei hakka seda eitama, senora,“ ütles ta targalt, tummardas ja läks.

X.

Sewillasse jääda tähendas hädaohtu Juanile.

Ta sõjatas loomus, ta wapper meel ei tunnud takistusi, hädaohte. „Ehafi, läbi!“ oli ta moto, mis maksis küll waeuwaljal, kuid mitte siin kawaluse ja salalikkuse ees. Peenike, nägematu, ent ometi tugew wõrk oli ta ümber, ainus mõtlematu liigutus, ja wõrk pidi kui ijeenejst kofku tõmbuma ja teda hukkama.

Raske oli tal omi mõtteid warjata, sõnu ettevaatlikult kaaluda; parimal meele oleks ta möögaga endale teed raiunud, riituid ja lukud wägiwaldselt purustanud ja wabastanud selle, kes oli talle õimejst lapiepõlwepäewist armsaim ja kalleim.

Ta pruudi sõnad waid hoidsid ta ahe- las. Ta teadis, et selline hulljulge tegu ei hukkaks ainult teda üksi, ei, see teine kallis elu oli talle usaldatud, seepärast ettewaatust — tarkust — rahu!

Juan teadis, et ta ei tohi linnast lahuda, kui ta ei taha tahtlust äratada. Wõimetu oleks ta ka wäljas wenna kasuks midagi tegema. Nii pidi ta siis wäliselt katoliku kiriku truu liige olema, pidi ketserlusi põlgama; — see oli ta parima tundmise salgamine, päew päewalt ifka jälle uuesti, ja — kahjuks! ei märganud ta seda peagi enam!

Ka donna Beatrice, kes kartis igaõugu uuendust uuelus, jäi wanadesse wormidesse. Ta püüdis Juanist äratada lootust, et kord läheb jälle kõik hästi, kõuepilwed kaowad, tuul kannab tuleriitade kuttujambad laiali, siis särab jälle päike ilusas Hispaanias, ja nad wõiwad õnnelikud olla wäikeses, armsas Mueeras!

Siis õhtas Juan jügewalt. Õnnelik, wennata, puuriwaga ofraga siidames! Kuid ta waitis, et seda magusat lootust mitte häwitada. Mis oli ta Beatrice'il, kes armastas waid teda, waitjst Karlojst?

Nii muutus ahel ifka tugewamaks; armas- tatu pärast pidi ta ettewaatlik olema. Ja tõde, mille ta leidis kord, ja mille pärast kannatada näis talle, nii enefestmõistetawana, see tõde taganes. Ei olnudki see weendumus, see oli waid arwamine, mille ta kord wõitnud, ja kui see nüüd warises, ei tunnudki Juan turawat walu. Karlos aga, samu sammult teed tehes jõndis kindlamale märgile; palawas armastuses oli ta sõbra haacanud, kes andis talle kõik: õnne, kindlust, troosti ja rahu, ja kellele ta tahtis tingimusteta anduda — ka kannatusis ja piinajumas! —

Jah, pind Sewillas oli hädaohtlik ja palam! — Kus oli ta aga parem terwes Hispaanias? Üks käeliiqutus wiis Sewillas, Walladoolidis ja igas teises linnas usflikke wanglajisse. Kõik kallid nimesed, milliseid nimetas Don Karlos autartuse ja imestusega, olid kustutatud, ja nende kanded waewlesid pimedas fongis. Igalpool walitses äraandmine. Leegid tõusid taewa poole, mure waldas siidameid.

Wangiastatuist oli Karlos üks wiimajst, triaani wanglad olid ju täis, nii oli wõimalik, et Karlos paigutati paljude teistega linnawanglajisse wõi mõnesse eramajja. Wiimajel juhul oleks ehk wabastamiskatte wõimalik ja see salajane lootus elustas Don Juani. Wiimaks aga häwines see nõrk tugi: Karlos oli „lanta kaaja’s.“ Nüüd oli kõik lootus otsas — meeletelitel iüris Juan omale forteri wangla lähedale. Seal weetis ta walusaid tunde oodates, ehk näeb trelside taga ta wenna halli nägu. Siis jälle käis ta linnas, et mõnda kalliswara raha wastu wahetada, sellega lootis ta wangiwahti meelitada ja wennale wähe fergitust tulla. Nii kadusid kallid warandused, nii tõusis wõlg Mueeral, perekonna wiimajel omandusel. Juan tundis ääretut walu selle juures, siiski mis ei annaks ta kõik armastatud wenna eest? Ka Munebraaga teenreid püüdis ta meelitada, lootes nii pääseda suure intwifitatori jutule. Kui ka see ei õnnestunud, läks ta ije triaani toredasje aeda, seal tahtis ta Munebraaga't oodata.

Siin kuulmata lufkus — ja seal maa all hirmsad fongid, kus piinatid lugematuid õhureid; need faks wästanbid närisid ta südant. Waewalt julges ta hingata kartes, et awalduks ta mõte; häda, häda; ja seda nimetasid nad usfks, jumalateenistuseks, mis ei olnud muud kui põrgulik kolebus! — Jõe äärest kofsid rahwahulgaga rõõmu- hüüded; Munebraaga, ehitud raske siidi ja kalliskiwidega, tuli lõbusidult toju.

Nüüd ehk ei iial! Aupakklikult, kuigi mitte roomawa alandusega astus Don Juan ette, ja hästivalitud sõnades palus ta jutulewõtmist. Püha walituse meistril ei näinud asi meeldiwat. Uhfelt sammus ta mööda. „Tund ei ole hästi walitud, senora,“ ütles ta külmalt, „ma wajan puhkust.“

Intwifitatori saatkonnast astus frantsiskaanimunk Don Juani ette ja küsis sügawa kumardusega: „Teie armulise loaga tahan ije kõrge rüütli asja Tema Suurusele ette kanda; tunnen teid ju endiseft!“ Ja tõesti, kui Don Juan waatas munga laia, rõõmsasse näosje, tundis ta mungas oma endise õpetaja heatahtliku fray Sebastian Gomez'i.

(Järgneb.)

Vilhem Konrad Röntgen.

Kuulsa füüsiku Vilhelm Konrad Röntgeni surmapäevast möödus 10. veebruaril 5 aastat. Röntgeni kuulus seisab selles, et leidis kiired üles, mis materjalidest läbi tungivad. Võratu suure kasu on praegune arstiteadus neist kiirtest saanud. Nende abil võib vigastusi ja haigusi inimkehas näha, kuid ka paljusid haigusi ravitseda, kuid inimvaim pole iialdes seisatanud, alalõpmata otsib ja tungib edasi, et saladusi avada, mis seni ta ees varjul olnud. 8. veebruaril tehti juba televisiooni (kaugelenägemise) katseid New-Yorgi ja Londoni vahel. Katsed õnnestusid, kuigi veel pilt udune oli. New-Yorgis olid võisid „elektrilimas“ (kaugelenägemisaparaat) näha Londonis kahe mehe ja naise kuju, nende liigutusi. Kuigi saavutus veel nõrgajõuline oli, laseb aga siiski loota, et tulevikus inimesed õhu kaudu näha ja kõnelda võivad.

Eks jutusta needki leidused sellest, et kui inimesed üksteisega õhu kaudu rääkida ja näha võivad, palju enam, et paluja kõne Jumalani kindlasti jõuab ja et Jumal inimlapsi kõigis näeb.

Keegi araablane tahtis Jeruusalemma külje all oleval Olimeäl avada tant-sukohviku jazzi muusikaga, ja tegi selle kavatsuse kasuks kogu Jeruusalemmas kihutustööd. Jeruusalemma peakomissar aga nägi tema kavatsuses pühaduse teotamist, ta kutsus mehe

enda juurde ja lõi tema juuresolekul lahti ühe koha puruvanast Türgi seaduse raamatust, kus on öeldud: „Igasugune lärm, mis võib segada rahu linna kohal hõljuvat vaikist õhku, on keelatud.“ Ja selle seaduse põhjal jäi luba muidugi andmata.

Eks tohi me siingi näha Jumala kätt, kes seda kallist mäge paturoojustuse eest on kaitsnud.

Pärisorjade vabastamine kestab. Põhja Birmas on jaanuari keskpaigani 400 pärisorja vabaks lastud, vabastamine kestab.

Kahe aasta eest kuuldusid kõmulised teated, et olla leitud Moosese käsulauad. Teade tekitas õpetlaste keskel ägedaid vaielusi.

Ameeriklased varustasid ekspeditsiooni ja hankisid uut uurimismaterjali vanade kirjamärkide näol, mida nüüd prof. Grimm käis Kairos uurimas. Oma töö tulemustest ütleb ta: „Jutt pole tahvli-test, vaid vanadest kirjamärkidest, mis kaljusse raiutud. Kirjamärgid pole egiptlaste omad, sest egiptlastel polnud tähestikku, vaid piltkiri, hieroglüüfid. Nüüd leitud kirjamärgid koosnevad lühendatud hieroglüüfidest, kuna sõnad on pärit semiitide keelest. Kiri sisaldab piiblisõnu ja hauäkirju.“

Peale selle lükkab ta paari aasta eest levinud teate ümber, nagu oleks ta leidnud Moosese käsulauad, ta pole seda kunagi kinnitanud.

Imelik, et viimased ajaloolised leidused, ikka piiblisõnu ja sündmuse puudutavad. Eks tõenda nemadki, et ta mitte harilik raamat pole.

Möödunud aasta on Eestis alkoholi peale ära kulutatud umbes 1.866.000.000 mk. ja kui salapiiritus juurde arvata, võib seda summat 2 miljardi suurusse lugeda. Kohutav summa! Kuid kui palju kohutavamad on kaudsed kahjud ja tagajärjed.

Mis selle rahaga oleks võidud ilusat ja head elus korda saata?

Breslau lähedal Saksamaal konfiskeeriti politsei poolt ühest talust 15- ja 21-sentimeetrilised granaadid, mis-suguseid talupoeg enda toailustamiseks tarvitas. Üks neist granaadest oli varustatud süütetoruga ja vähem kui nõrk hoop oleks võinud teda plahvatama panna. Imekombel ei olnud seda siamaani juhtunud.

Kui paljud noored ei mängi patuga ka sarnaselt, oma elu tahavad nad asjadega ilustada, mis neile aga saatuslikuks võivad saada.

Nii mõnikord laulame koosolekuil:

Eluasemed ootavad
Teinepool tähemerd,
Kus need õndsad kõik laulavad,
Teinepool tähemerd.
Võitjad sinna saavad,
Lauldes rõõmustavad.

See ilus täheperi kütkestab meid hariliku silmaga vaadatuna, veel mõjuvam ja ilusam on pilt suuris pikksilmis. Ühte sarnast vaadet kujutab meie pilt, mis on tehtud udugodest.

Rõõmusta päästetud süda! Ükskord teinepool tähemerd, kohtad Teda, kes kõige ilusam ja armsam on.

Teinepool tähemerd.

Kirjavastusi.

- 1. Kõigas — Tallinnas. Luuletust „Tempel“ tarvitame, kuid vajame ka Teie aadressi.
- 2. Tri — Saaremaal. Täname väga saadetiste eest, kuid kahjuks ei saa meie neid tarvitada.
- 3. — Narvas. „Punane nell“. Ilmub nr. 3. andas. Palju tänu.
- 4. K. — Kärblas. „Zmelit laul“, „Ta mööda läts“ seekord nõrgavõitu — jäävad tarvitamata.
- 5. Grün — W. Arukülas. „Saabunud joovi“ tarvitame. „Lumi“ ei saa tarvitada — nõrk. Võib-olla tarvitame ehk ka „Sügaval“.
- 6. Siit — Kärblas. „Kuulen nuttu“ tarvitame, niijama ka „Ära mõista kohut, ära maksa kätte...“
- 7. Tilt — Pärnumaal. Väheh „Pühamad tunnid“. Jäävad tarvitamata: „Homniku palve“ ja „Palvelas“.
- 8. Pilt — Riga. Teade, mis „N. En“ nr. 8 — 1927. a.

ilmus, on võetud ilmitu ajalehest. Igatahes on see teade, kui mitte seitsemepäeva adventistide, siis mõnest muust uulijest liikumistest saadud, mida ilmit ajakirjandus adventistideks on nimetanud.

Täname Teid seletuste eest, mida küll meie ära ei trakti, eriti, mis puutub adventistide seisukohta rahuriigi (millenniumi) suhtes. Sest nagu Teie seletustest paistab, ei usu adventistid selle maa peale tuleft ja mispärast, meie teada, Teie seisukohest võetuna ebadigeks otjutub. Kui sellega Teie ja Teie mõttolaliste uulijä tundeid haawanud oleme, siis palume lahtet wabandust.

Et jooviavalbusi kirja suhtes on tulnud, nimelt joovitatke fraktuur-(gooti)-kirja enam, siis palume neid joovijaid seekord leppida, et numbris enam antikwa-(ladina)-kirja on. Järgmises numbris püüame fraktuurkirja rohkem panna.

Tellijad, kes pole omi numbeid fätte saanud, palume kohe jellest teatada — postkasti 284, Tallinna.

Piibliste süvenemine. „Ei ole oma usuteadust ühe hoobiga õppinud, vaid olen pidanud tungima sellesse ikka sügavamale ja sügavamale. Mu ahas-tused ja kitsikused on mind selleks sundinud, sest pühikirju ei või ialgi arusaada ilma praktikata ja kitsikuteta. Pauluselgi oli oma saatan, kes ahastustega sundis teda hoolega uurima piibli kirju. Ja mul on paavst, ülikoolid ja kõik õpetlased ning nende vahetalituse kaudu olen saanud saatanana oma turjale. Need kõik on mind sundinud haarama piibli järele ja mina olen seda hoolega uurinud ja õppinud seda õieti mõistma. No nii, kui meil pole seesugust saatanat, muutume vaid seesugusteks mõtlejateks teoloogideks, kes ainult tegemist teevad oma mõtete-ga ja kes ainult mõistusega katsudes otsustavad, et see või see asi on nii, või see ja see asi peaks olema nii.“

M. Luther.

Evangelilistesse noorsoo ühendusse loetakse praegu ilmas 2.890.700 liiget, Katoliku ühendusse loetakse praegu

2.880.000 liiget. Selle 5.777.000 hulga vastu seisab 2.182.000 marksistiline (sot-sialistiline) noorsoo hulk.

Meid ümbritsevas vaikus õhus keeb täna päev ka imeline võitlus. Mitme üksi vaimud ei võitle selles, vaid ka inimhääled — raadio alal.

Nimelt on hollandi kristlased agarad olnud ja endale ka kristliku raadio saatejaama soetanud ning annavad vastu kaaluks nende sadade ilma-likkude jaamadale, vaimulikke kontserte, laule, kõnesi ning ettekandeid edasi. Ka lastele on oma tund, kus meisterliku osavusega piiblitlugusi jutustakse. Ettekanded on iga õhtu ja pühapäeva hommikuti muidugi jumalateenistust. Kahju vaid, et kõike kasulikke leidusi ka saadan enda teenistuse rakendab — nagu raadiogi.

On arvamine kujunenud et juudid põllumeesteks ei sobi ja neil selleks oskus ja püsivus puudub. Kuid ühe ajakirja teade näitab, et neil ka selleks andi ja tahtmist on, nimelt olla Ameerika Ühendatud riikides 75.000 juudi-

soost talupidajat. Kellede varandusi 100 miljoni dollarile rehkendatakse.

Kas teeb rikkus õnnelikuks? Üks Ameerika rahameestest Ridgeway, oli kord jutuaajamises kellegi noormehega.

„Mr. Ridgeway“ ütles noormees „kõigist isikutest keda tunnen olete teie kõige õnnelikum ja kadetsemis-väärilisem.“

„Kuidas nii?“ küsis miljonär, „minu meelet pole mingit põhjust selleks, et oleksin kadetsemisvääriline siin.“

„Kuid mõtelge ainult oma igapäevaseid sissetulekuid!“

„Mis kasu mul neist on?“ vastas Ridgeway. „Ütlen Teile, noormees, mida vähem sellelt maailmalt loodame, seda õnnelikumad oleme. Minu rikkus ei või päevagi pikendada mu elust, ei või anda noorust tagasi, ei vabasta valudest ja haigustest, ei ka keela surma tulemast. Ja kui mina laman hauas, mis kasu mul sellest kõigist siis on? Noormees, Teil pole põrmugi põhjust kadetsemiseks.“

Kaanepilt kujutab Riima vaadet Peetri kiriku ja inglil sillaga.

VÄLISMAA TEATEID

Stambulis (Konstantinopolis) suleti üks Ameerika miljonäri Charles Cram'i poolt ülal peetav kool, sellepärast, et üks õpetaja on katseid teinud oma õpilasi ristiusku meelitada.

Kennersthist teatatakse, et Therese Neumanni juures enam imelikud nähtused ei kordu. Nagu teada ilmusid Th. Neumanni käte ja jalgadele haavad ja ta nägi ühesuguste vaheagade järele, Kristuse kannatuslugu, nüüd olla nägemised lõppenud ja vere jooks haavades lakkanud, kuna haavad ka lõplikult kadunud olla. Therese tööhimu, elurõõm ja endineervis olla tagasi tulnud.

Ühes Inglise linnas ilmus kohalikus lehes järgmine kuulutus:

„Olen otsustanud sulgeda minu päralt oleva daami soengutesalongi, sest et see tegevus ei seisa kooskõlas pühakirjaga. Palun oma äritarvitajatelt andeks, kui ma neile oma otsusega halbtusi tekitan.“

Igatahes palju ütlev tunnistus tõsistest pöörmisest.

Vana-aasta viimasel nädalal võeti Nev-Yorgi linnas tervishoiu ameti poolt rahvalugemine linnas ette. Andmete järele on sise linnas 5.970.000 elanikku, kui maaala 40 miilise ümbermõõduga linnale juurde arvata tõuseb ta elanike arvu 10.000.000 peale.

Suur arv — kuid mida kõike selles 10 miljoni hulgas ei leidu?

Mida kõik praegusel ajal kirikus ei sünni. P. Catherti kirikus Darwinis (Inglismaal) oli kärarikas meeleva-ludus anglikani ja katoliku kiriku ühinemise vastu. 1000 osavõtjaist võtsivad enam kui pooled meeleva-ludusest

osa. Jumalateenistus katkestati, tuli politsei kohale kutsuda kes rahva kirikust välja ajas. Meeleavaldus jätkus tänaval.

Hiinas loetakse 2000 C. E. Ühingut, millede töö aga kodusõdade tagajärjel kannatab. Ilma liit toetab Hiina tööd aastas 3500 dollariga.

Koreas on viimastel aastatel C. E. töö kindlamaks muutunud. 1925. aastal võisivad nad oma esimest konverentsi ärapidada.

Jaapanis on praegu enam kui 400 ühingut, missuguste ühendust pastor Lavaya juhatab. Ilmaliit toetab neid 2000 dollariga aastas.

Päästarmee töötab 82 maas 31.054 ohvitseeri ja abiliseaga. Ilmub 108 ajakirja 1.884.227 eksemplaris. — Peab palju heategevaid asutusi ülal, millede kogusumma 1512 peale toetakse.

„Rul“ kuuleb Venemaalt. „Et kõik usklikud töölisel kes kirikuid ehk mitmesuguseid sektantide koosolekuid külastavad, kantakse isesugustesse nimikirjadesse, mis neile tee vabrikusse kinni panevad. Eriti jälgitakse noort-sugu kes salaja evangeeliumi koosolekuist osa võtab.“

Ameerikas töötab mitte ammu asutatud ateistiline organisatsioon, et ateismi levitada. Lüendatult tarvitab ta oma nimeks A. A. A. Usulised ringid Ameerikas asutasid talle vastas organisatsiooni mis lühendatult nimetatakse B. B. B.

A. A. A. jagab usu- ja piibli vastaseid traktaate ja teeb oma hävitavat tööd noorsoo ja laste hulgas.

Huvitav matas. Mõõdunud aastal augusti kuus sai keegi baptist Ukrai-

nas piksest surmatud, kui ta, kui sõdur oma postil seisis. Tema matusest võttis väeajaga milles ta teenis ja ka poliitiline väeajaga osa, osa. Matusel kõlas hüüd „Rood, joondu! Baptistid kaks sammu ette!“ Kõik baptistid pandi esimese ritta ja nemad kandsivad lahkunud kirstu. Väeosalt oli ka pürg ning matusel viibis sõjaväe orkester, usklikud laulsid vaimulikke laule ja jutlustasivad.

„Ukr. Bap.“

Tantsiv kiriklik noorsugu. Pittsburgi protestandid Püha Peetruse kiriku juures on asutatud tantsukool, kus koguduse noorte õpetatakse viimaseid moe tantsu. Iga reede õhtu on tantsu harjutus. Pastor Amos on arvamisel, et seega saab noortsugu enam ka koguduse töösse hoida. Iga tantsukooli õpilasel võetakse ka vähest maksu orkestri kulude katteks. — Ei saa siin kohal muud teha kui ohata ja öelda, kui suur on pimedus „kristlikus“ kirikus ja missuguste abinõudega püütakse veel noortsugu kirikus hoida.

„Suomen Vikkolehest.“

Dr. M. Marley on juba oma tööpõl-lule Egiptusesse jõudnud. 27. jaan. sõitis ta Londonist ses suunas välja. Tema asukohaks jääb Shebin-el-Kanater. Toetagu meie palved teda alati — raskes töös.

Juudid mõtleavad tarvitusele võtta uusi kirjatähti. Suure heebrea keelse sõnaraamatu autor Itamer Ben Avi on asutanud liikumise, mis püüab tarvitusele võtta heebrea keele kirjutuses heebrea tähtede asemele ladina keelsed tähed.

Võitlejate ridadest lahkus vend Kõvit, kes mõnda aega haige oli. Vend Kõvit õppis neli aastat St. Christona misjoni koolis Schweizis, mille möödunud aastal lõpetas.

Jumalariigi tööle pühendas end vend Laks, kes Ev. Kristlaste v. kog. kutsetöölisena edaspidi töötama saab.

Tartus pidas v. Sink äratusnädalit, mis õnnistusrikkas olnud. Muuseas ka ühe koosoleku, ühes Tartu koolis.

Lühemat aega peatus Antslas.

Türi — oli ka äratusnädal milles mitmed rahu Jumalal leiesid.

2. veebruaril pühitses Tall. S. R. C. E. Ühing C. E. liikumise algpäeva. Äri päeva õhtu peale vaatamata oli osavõtjaid keskmiselt. Olid päevakohased kõned, koorilaulud, melodeklamatsioon, deklamatsioon.

Hiljuti ilmus — Vennaste koguduse noorte album „Ristivägi.“

12. veebruaril pühitses Haapsalu ühing oma aastapäeva, vöörastest oli pidu päevast osavõtma tulnud v. Pitkjaan ja E. Rosenstrauch. Peeti suurem koosolek.

20. veebruaril algas Tallinnas aliant noorte õpinädal — Allika palvelas.

Varsti on 1. märts Eesti C. E. laste tratitsiooniline ohvripäev, ärge unustage seda. Tooge oma anne mitte inimestele vaid Jumalale.

Õppigem ohverdama.

Märtsi lõpul ilmub „Valguskiirte“ teine osa.

Neljas rajariikide C. E. konverents, peetakse tänavu Soomes, augusti kuu keskpaigas. Kellel tahtmist ja soovi sinna minekuks mõelgu see aegsasti raha korjamise peale, sest reis üle lahe on ju tuntavalt kuludega seotud. Kui rohkesti tulijaid, siis on ehk võimalik laeva odavamalt saada.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutav toimetaja: V. Rakles. Toimetuse aadress: Tallinna, Israeli t. nr. 12—6.

3210

V. C. E. noorte waimuliku konverentsi

kawa.

Pärnus, Ülestõusmise pühade ajal.

8., 9. ja 10. aprillil 1928. a.

Kõnede üldteem: „Noorsugu meie päivil.“

I. pühä 8./IV. Enne lõunat.

Palwekoosolek.

Kõned: Lõbutsem ja pettunud noorsugu. Ürkaw ja otsiw noorsugu. Päästetud ja wõidetud noorsugu.

Pärast lõunat.

Aratuskoosolek.

II. pühä 9./IV. Enne lõunat.

Palwekoosolek, terwituste äraandmine.

Kõned: Sõnakuulmata ja langenud noorsugu. Tõõttaw ja kannataja noorsugu. Pühitsetud noorsugu.

Pärast lõunat.

Linna maatlus.

Aratuskoosolek.

III. pühä 10./IV. Enne lõunat.

Palwekoosolek.

Kirjandus ja misjoni koosolek.

Pärast lõunat.

Jumalagajätu koosolek.

„Noorte Elu“ nr. 1 ja 2 on pidanud hiljaks jääma oma ilmutamisega mida vabandada palume. On lootust, et nr. 3 kuukespaigas ilmub. Aastatellijad kes omi tellimisi on uuendanud, saavad kalendri selle numbriga ligi.

Kõhane noortele on ilmunud P. Singi II luuletuskogu

Kõrweteel

kaunis wälimuses ja illustratsioonidega.

Esimehest luuletuskogust „Sügawuste helid“ on veel wähe eksemplare järel. Kes pole omandanud, wõib veel tellida liidult, enne kui on täiesti otsas aadressil: C. E. liit — postkast 284, Tallinna.

G. Glanmann'i Tallekiituse laulude noodid

II—X anne Mk. 450.—

XI „ „ „ 100.—

müügil Paalmanni trükikojas, Tallinn, V. Karja tän. (varanduse hooldajad).

Usklik hambaarst

pr. M. Sacharias.

Vastuvõtmine 11—1 ja 4—6 Vene tän. 12—6

Kõnetraat 31—31.

Annan laulutunde soodsail tingimusil.

Georg Viinamägi

Tallinna, Oa 2—6.

Teen iga-
juguiseid

kellasepatöid.

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänav nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. G. Henny.